

ISTRANCA

edebiyat kültür sanat

Mart—Nisan 2023 sayı: 3

Başım dağ, saçlarım kardır,
Deli rzgrlarım vardır,
Ovalar bana çok dardır,
Benim meskenim dađlardır.

<https://istrancaedebiyat.com>

ISTRANCA EDEBİYAT KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ

Yıl : 1 Sayı: 3 Tarih: Mart - Nisan 2023

Yayın Türü: E-Yayın, ücretsiz, iki aylık
İmtiyaz Sahibi ve Yayın Yönetmeni: Celal Çalık
Web Adresi: <https://istrancaedebiyat.com>
İletişim: istrancaedebiyat@gmail.com

(Dergimizin hiçbir siyasi ve ideolojik yapıyla organik yapıyla ilişkisi yoktur.

Dergide yayımlanan eserlerin yayın hakkı dergiye ait olup

Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

Eserlerin hukuki sorumluluğu, yazarlara aittir.)

EDİTÖRLER:

Necmettin Yalçınkaya, Fikret Şimşek, Yalçın Aydın Ayçiçek

YAYIN KURULU:

İbrahim Kamberoğlu, Ahmet Türkay, İsmet Arasan,
Hasan Hüseyin Yalvaç, Hasan Akarsu, Mehmet Ali Tan,
Metin Göktaş.

TASARIM:

Celal Çalık

İÇİNDEKİLER

- ISTRANCA'DAN MERHABA / Celal ÇALIK (2)
- ISTRANCALARIN ÖZ EVLADI / Erdoğan KANTÜNER (3)
- İSA ÇELİK FOTOĞRAFIN PEYGAMBERİ / Erdoğan KANTÜNER (9)
- SABAHATTİN ALİ'NİN YOK EDİLMESİNDE BİZİM MUHTEREMİN
KATKISI VAR MI? / Hüseyin Kenan GÖREN (10)
- SÖZCÜK DELİLERİ III / Barış ERDOĞAN (15)
- KUŞKUNUN ÖLÜM ZAMANI / İbrahim KAMBEROĞLU (16)
- MUCİZEVİ SON / Özgür SAVAŞCI (16)
- ŞİİR / Gülcan YENİCİ (16)
- İNSAN SEVDASI / Hasan Hüseyin YALVAÇ (17)
- ÖLÜM BANA Y/AR GELİR / Hıdır İrfan ÖNDER (17)
- URANÜS'ÜN ÇOCUKLARI / Gönül TOKAYEVA (18)
- AH HASAN AĞBI / Adnan SUNGUR (19)
- DOBURCALI / Ahmet TÜRKAY (20)
- ŞİİR / Yücel COŞKUN (21)
- SABAH AŞK ATEŞ / Ayşe Kaygusuz ŞİMŞEK (22)
- SESİM SANA ULAŞIR MI MEMED? / Hasan ÇELİKKOL (23)
- O İNSANLAR TERTEMİZ / Kenan OFLAZ (23)
- ON ÇOCUKTUK / Necmettin YALÇINKAYA (24)
- TUNA FIRTINASI / Gonca DOLU (25)
- ZEHR-İ BAHAR / Yıldız PARLAK (26)
- G Â V U R / Nasuf DAİL (27)
- AŞK OLSUN / Özlem AĞIRGAN (28)
- ÇOK EVVELDİ / Meral Tabakoğlu TOKSOY (29)
- O GELİNCE BEN SAKLANIRIM / Nurcan BALIBEY (30)
- AKILDA KALAN RÜYA GİBİ / Cemal KARSAVRAN (31)
- BİTİMSİZ BİR MASAL HEVESİ / Kamber DEĞİRMENCİ (31)
- “NUMARACI CUMHURİYETÇİLER” (*) / Hasan AKARSU (32)
- AYLARDAN KASIM / Şükran ALP (33)
- ŞAİR ADİL BAŞOĞUL'UN ŞİİRİNİN KIYISINDA
Hatice Eroğlu AKDOĞAN (34)
- YÜREĞİM GÖKKUŞAĞI / Yalçın Aydın AYÇİÇEK (35)
- TEK GERÇEĞİMİZ / Sevgi Erol ÖÇAL (36)
- BAYKUŞ ÇIKMAZI / Filiz Kalkışım ÇOLAK (36)
- NE-FESİNDE / Necdet TEZCAN (37)
- YOLUN AÇIK OLSUN ISTRANCA EDEBİYAT / Hasan AKARSU (37)
- KAPAK ÇİZİMİ / Ali Fuat SÜER (38) Arka Kapak

Yaklaşık yüz yıldır cumhuriyet kültürüyle aydınlanmış sağduyulu insanlar için, yaşam şeklimizin kronik bir dış ağrısına dönüştüğü bu coğrafyada yazarken konu kıtlığı çekmek; olsa olsa anlamsız bir mazeret olurdu. Böylesine değerli ustaların yanında neresinden başlasam diye kara kara düşünürken, çağımızın sanal kütüphanesi olan facebook'ta dokunaklı bir mesajı okuyunca tuhaf oldum.

2007 yılından beri ülkemizde ve Kıbrıs'ta yayımlanan 'Uykusuz Dergisi', son sayısında okuyucularına veda ediyor ve 'Hoşça kalın!' diyordu.

Uykusuz kaldığımız çok olmuştur. Ama bundan böyle çok uzun bir dönem uykumuz kaçacak gibi görünüyor! Dünyanın medeni ülkelerinin insanları mışıl mışıl uyurken, bizim gibi orta çağın engizisyon sendromuna yakalanmış Orta-doğu ülkelerinin işi çok zor. Tuzun kokması, denizlerin kuruması, mizahın, güzel şarkıların yok olması, mucize olmadığı gibi kehanet de değil. Sinema, müzik, tiyatro ve mizah dergileri derken acaba sıra Türk edebiyatında mı diye düşünüyorum.

Dergimizin adını 'Istranca' koyduk. Şayet direnebilirsek, Istranca ormanlarında tek ağaç kalana kadar bu savaş sürdürmeyi umuyor ve diliyorum.

Istrancalarda önce aydınlarımızı yitirdik. **Sabahattin Ali** gibi dev bir romancımıza pusu kurdular. Sabahattin Ali, arkasından vurulmuştu. Günler sonra cesedi bulunduğunda, güya kimliksiz bir vatandaş öldürülmüş gibi halka servis ettiler. **Erdoğan Kantürer'in** ve değerli araştırmacımız **Hüseyin Kenan Gören'in** yazıları; Sabahattin Ali'nin arkasında kurulan karanlık pusuları biraz olsun aydınlatıyor bu sayımızda.

İlk sayımızda yer alan **Mehmet Başaran** da son gününe kadar takip edilenlerdendi.

Birileri ışık saçıyorsa, ardında mutlaka karanlık bir gölge vardır. Aydınlardan sonra sıra ağaçlara gelir. Kes babam kes. Atalarımız "Yaş kesen baş keser" demiş. Ben yaş kesenden de

korkarım, baş kesenden de. Istrancalar, yurdumuzun akciğerleri sayılsa da bu güzelim florada adım başı taş ocağı açmışlar!

Tarihin sahnesinde, bu büyük coğrafyada, bir zamanlar ünlü seyyahımız **Mehmet Çelebi** at koşturmuş, yerler görmüş, not almış kitap yazmış. Ünlü seyahatnamesinde bir maymunun hiç yere basmadan ormana dalıp daldan dala Konya'dan Ankara'ya kadar gidebileceğini yazar. Ülkemizin kuzeyi daha da ormanlıktır. Son yarım yüzyılda, ülkemizde çeşitli sebeplerle ortaya çıkan orman yangınlarından sonra dört başı mamur bir orman kalmadı neredeyse.

Evliya Çelebi kadar olmasa da Avrupa'da birkaç ülke gördüm. Avrupalıların ağaca verdikleri değer karşısında dilim tutulmuştu. Bir ağaç kesmenin cezası nerede ise bir insan öldürmekle eş değerd.

İnanıyorum ki Istranca yazarları ve şairleri, yaşama, doğaya ve barışa dair güzel şeyler yazacaklar, üretecekler. Ve ülkemizde de güzel şeyler olacak. Ülke insanımız okudukça güzelleşecek ve güzelleştikçe yazacak.

Not:

6 Şubat 2023 günü sabah saatlerinde 10 ilimizde art arda gelen iki büyük deprem ve artçı depremlerde hayatını kaybeden tüm yurttaşlarımıza Tanrı'dan rahmet diliyorum.

Sanatçı dostlarım da mutlaka yakınlarını, sevdiklerini. Tanıdıklarını kaybetmiştir. Benim de tanıdıklarım vardı. Bu büyük üzüntüye hepimiz ortak olduk. Sabırlar diliyorum.

ISTRANCALARIN ÖZ EVLÂDI

Hüseyin Başçoban: “O (Sabahattin Ali), bir şehittir”

-ERDOĞAN KANTÜRER-

Üsküp'ten Kırklareli Çukurpınar köyüne giden bir yol vardır; dimdik ve dümdüzdür. Beş kilometresi yokuş bir yoldur bu. 1990 yılında, güneşe ve aydınlığa doğru hiç kıvırtmadan yükselen bu yolun adını “**Sabahattin Ali Yolu**” koymuştuk.

1990 yılının mayıs ayında “**Sabahattin Ali Kültür Günleri**” girişimini başlattığımız toplantıda, bu etkinliğin dağ başında bir çeşme başında yapılmasını önermişim. Mimar Arif Kanyılmaz ile bu çeşme başına gidiyoruz. **Sabahattin Ali Yolu**'nda elinde bastonuyla yokuş yukarı yürüyen uzunca boylu, yaşlıca birine rastladık.

-İyi günler aga, nereye böyle?

-Laka'ya... Yulafı dolaşacağım.

-Buyur, biz de o tarafa gidiyoruz.

Adının Hüseyin Başçoban olduğunu, yeni böbrek ameliyatı olduğunu söyleyen bu konuşkan insanla yulaf tarlasını dolaştık. Arabaya dönerken bir ara;

-Aga dedim, Sabahattin Ali'nin ölüsü buralarda bulunmuş!

Heyecanlandı, durdu; ellerini kaldırdı ve konuştu:

-A be çocuk, Sabahattin Ali'nin ölüsünü bulan, ezanını okuyan, cenaze namazını kılan ve onu toprağa veren benim, demez mi?

Bu kez heyecanlanan biz olduk...

-Bizi oraya götürür müsün?

-Hava güzel, gidelim; dedi ve yola koyulduk.

Oysa ben, özellikle Sabahattin Ali'nin ölüsünün bulunduğu yeri bulmak için sürekli uğraş vermiş, köylülerle defalarca görüşmüştüm. Herkeste üstü örtülü bir korku vardı: Bu devlet korkusu nedeniyle beni oralara götüremediler...

Hüseyin Başçoban'ın böyle korkmadan, nazlanmadan ortaya koyduğu yüreklilik benim için çok önemliydi. 1948'den 1990'a... Tam 52 yıl geçmiş ama kimse Sabahattin Ali'nin öldürüldüğü yeri bilmiyordu...

Sabahattin Ali Yolu'nda beş kilometre kadar yükseldik ve sonra sola saptık, artık orman yollarındaydık. Dört kilometre sonra bu kez sağa saptık ve iki kilometre sonra yol bitti. Birbirine yapışmış üç kaya kütesinin önünde durduk. Aşağıya dimdik inen bir patika vardı ve aşağılarda, derinlerde akan bir derenin sesi duyuluyordu belli belirsiz... Bir dağ başındaydık!

Batı tarafımızdaki meşelerle kaplı, dik mi dik çatağa yöneldi Hüseyin Başçoban, biz de arkasından... Hiç aksamadan, zorlanmadan iniyordu; oysa bizim ayağımız kayıyordu, düşüyorduk; açıkçası zorlanıyorduk. Bu ameliyattan yeni çıkmış insana yetişemiyorduk. Çünkü o, basacağı yeri ve nasıl basacağını biliyordu. O, bu dağların, Istrancaların öz evlâdıydı. Baktı çevreye şöyle bir; “**Bu çatak değil,**” dedi. Bu kez bayır yukarı tırmanmaya başladı. Bayırı da aynı rahatlıkla çıkıyordu. Sırta çıktıktan sonra ikinci çatağa indik. Yan tarafımızda, artık genişçe bir patikaya dönüşen çok eski bir yol kalıntısı vardı. Yolu gösterdi Başçoban;

“**Burası kaçakçıların yoluydu, bu çatağın adı da Sabahattin Ali Çatağıdır.**” dedi. Çatağın dibinden yukarıya doğru yöneldi. Biraz sonra bir kızılılık öbeği çıktı önümüze. Şöyle bir baktı Hüseyin agam ve yürümeye devam etti. Bu kez biraz düz bir alanda büyük, yaşlı bir kızılılık öbeği ile karşılaştık. Durdu Hüseyin Başçoban, bakındı şöyle bir ve sonra kızılılığın dibindeki büyük kayalara yöneldi. Bastonuyla kayalara vuruyor, çıkan sesleri dinliyordu. Büyükçe bir kayaya defalarca vurdu, dikkatle dinledi ve bize doğru döndü;

“**Burası!**” dedi; “**Sabahattin Ali'yi buraya gömdük!**”

Anlatmaya başladı:

“1948 yılıydı; dere boyunda, bu çatağın hizasında şayak dolabım vardı. Çok beğenilen şayaklar dokuyordum. Çekemeyen diğer şayak dolapçıları beni şikâyet etmişlerdi. O gün (16 Haziran 1948), jandarma keşfim vardı. O günlerde, çoban arkadaşlarımdan Şükrü Görür'ün bu çatakta ölüsünü bulduğu bir insanın da keşfini yapacaktı jandarmalar. Önce buraya geldik. Sirtında gocuk olan bir insan, yüzükoyun halde kızılılığın dibinde yatıyordu. Gocunun dışında kalan ellerinde

yabani hayvanların tırmık izleri, sol kulağının arkasında, kafatasında da bir çökme vardı. Jandarmalar tutanak tuttu; bir şeyler yazdılar, çizdiler ve sonra **“Buraya gömün!”** dediler.

Ben, karşı çıktım ve kafatasını göstererek **“Bakın, bu insana arkadan vurmuşlar; arkadan vurulan insanlar şehittir, bu insan da bir şehittir. Ben önce bu şehidin salasını okuyacağım, namazını kılacağım, ondan sonra gömeriz”** dedim. Yüksekçe bir taşın üzerine çıktım ve seslendim:

“Ey dağlar, taşlar, kurtlar, kuşlar şahit olun. Ben bu şehidin salasını vereceğim, duasını okuyacağım, namazını kılacağım ve buraya gömeceğim!”

Kızılıcak ağacının dibindeki kabalığı (toprak olan yeri) kazıp ölüyü, yani şehidi, (o sıralar adını bilmedikleri Sabahattin Ali’yi) toprağa verdik.”

Hüseyin Başçoban’ın gözleri yaşarmıştı. Ellerini gökyüzüne açıp usulca bir dua okudu, “Allah rahmet etsin, nur içinde yatsın,” dedi ve ellerini yüzüne sürdü. Gözlerinden akan yaşların ellerini ıslattığını gördüm.

Daha sonraları görüştüğüm çoban Şükrü Görür de Hüseyin Başçoban’ı doğrulamıştı. “İlk ben gördüm. Üzerinde gocuk vardı; sol kulak arkası çökmüştü. Yüzükoyun yatıyordu ve ellerini yabani hayvanlar tırmalamıştı. İki gün sonra gittim, jandarmaya haber verdim.” demişti.

“Sabahattin Ali Olayı” ile ilgili *ilk kez, birinci elden bilgilere ulaştığımız*. Böylece Sabahattin Ali’nin, 2 Nisan 1948’de öldürüldüğü bilgisinin yanlış olduğu ortaya çıkmıştı. Yolda Hüseyin Başçoban’a rastlamamız şans olsa da, ben bu rastlantıyı bir ödül olarak kabullenirim!

17 Haziran 1990 Pazar günü, dağ başında ilk kez düzenlediğimiz edebiyat toplantısında - Sabahattin Ali Günleri’nde- Sabahattin Ali’yi andık. Yazar Öner Yağcı ve fotoğraf sanatçısı İsa Çelik konuğumuz olmuşlardı. Adını Sabahattin Ali Çeşmesi koyduğumuz bu çeşme çevresinde, meşelerin gölgesindeki etkinliğimizde, Üsküp Belediye Başkanı Süreya Sain, Hüseyin Başçoban ve Şükrü Görür en önemli konuklarımızdı. Edirne, Tekirdağ ve İstanbul’dan gelenler vardı. Hüseyin Başçoban ve Şükrü Görür konuşmalar yaparak yaşadıklarını anlatmışlar, soruları yanıtlamışlardı.

Dağların öz evlâtları olan bu iki çobanın anlattıkları çok önemliydi. Karartılan Sabahattin Ali Olayı aydınlanmaya başlamıştı. O sıralar korkularak, kuşkuyla okunan Sabahattin Ali, sanki yeniden keşfedilmiş, öne çıkmış ve çok sevilmişti. Günümüzde Sabahattin Ali’nin kitapları, önce ülkemizde, son günlerde dünyada, çok satan kitaplar (bestseller) oldular... Sabahattin Ali üzerine kitaplar yazıldı. Sabahattin Ali belgeseli “Sabah Yıldızı” filmi ve romanlarının filmleri yapıldı, yapılıyor; heykelleri dikilmeye başlandı.

Yani bir anlamda Kırklareli topraklarında ölüsü bulunan Sabahattin Ali, diriltilmiş, yeniden aramıza katılmış gibiydi. Bu, haksızlığa karşı çıkan Kırklareli insanların başarısı idi. İşte böyle; kimileri öldürür, ama Kırklareli insanları yaşatırdı! Kırklareli insanlarını ve katkısı nedeniyle Hüseyin Başçoban’ı saygı ile selamlarım...

Hüseyin Başçoban, Drama’ da doğdu (1900). Mübadil olarak geldiler ve Üsküp’e yerleştiler. Çok iyi hayvan bakan bir aile oldukları için soyadları “Başçoban” olarak belirlenmişti. Hüseyin Başçoban sonraları Layka Deresi’nde şayak dolabı kurdu. Köylerde dokunan kaba yün dokumaları toplar, su gücüyle çalışan şayak dolabında şayak kumaşa dönüştürürdü. Çok emekle ve çok güzel, çok beğenilen şayaklar üretiyordu. Oğlu Mustafa, at üstünde çevre köylere gider, köylülerin yünden dokudukları kaba örgüleri toplar, bu örgüler şayak dolabında işlendikten yani şayak olduktan sonra, bu şayakları yeniden atlarla köylere götürüp sahiplerine teslim ederdi.

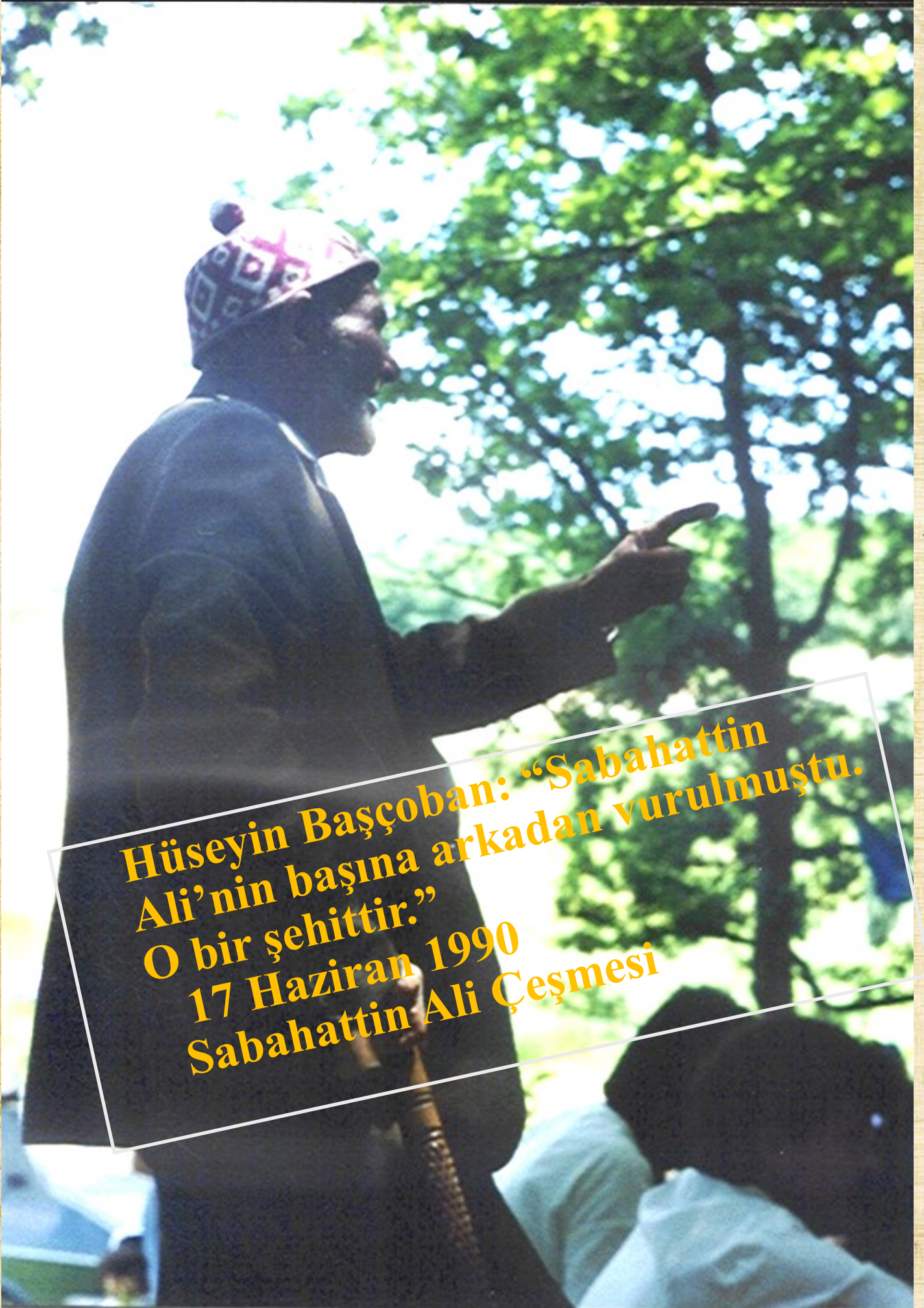
1990’lı yılların ortalarında kaybettiğimiz, Istrancaların Öz Evlâdını özlemle ve saygı ile anıyorum, aydınlıkta olsun...

Sabahattin Ali'nin mezarı.

SABAHATTİN ALİ'NİN FOTOĞRAF MAKİNESİ

**Hüseyin Başçoban: “Sabahattin
Ali’nin başına arkadan vurulmuştu.
O bir şehittir.”
17 Haziran 1990
Sabahattin Ali Çeşmesi**

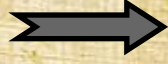

Hüseyin Başçoban: “Ey dağlar, taşlar, kurtlar, kuşlar! Şahit olun! Ben bu şehidin salasını veriyorum, namazını kılıyorum, buraya gömüyorum.” (17 Haziran-1990)

Hüseyin Başçoban, Üsküp Belediye Başkanı Süreya Sain...(17 haziran-1990)

Çoban Şükrü Görür; “Cesedi bulduktan iki gün sonra jandarmalar keşif için geldiler.” (haziran-1990) (ön sıra; Abdullah Eraslan, Cemal ..., Nazmi Çoban, yazar Öner Yağcı)

“Elleri, bileklerine kadar yabani hayvanlar tarafından tırmanılmıştı.” (17 haziran-1990)

İSA ÇELİK FOTOĞRAFIN PEYGAMBERİ / Erdoğan KANTÜRER

Kırklareli’nde bir avuç gönüllü kültür girişimcisi, 1990 Mayıs ayında ‘**Sabahattin Ali Kültür Günleri’ni** başlatmıştık. Haziran ayında yapılacak etkinlikler için yazar ve sanatçılarla görüşme işini ben üstelenmişim.

Önce hapishane arkadaşım Öner Yağcı’yı aradım. Kime başvurduysak herkesin önceden verdikleri sözler nedeniyle günleri doluydu. Hele Asım Bezirci, katılamadığına çok üzülmişti. Ama İsa Çelik ve Öner Yağcı, bütün işlerini erteleyerek, 16 Haziran’daki kutlamalarımıza katılmışlardı. “Sabahattin Ali, bütün işlerimizden daha önemlidir!” demişler ve gelmişlerdi bu ilk “Sabahattin Ali Kültür Günleri’ne.”

İsa Çelik’e adı nedeniyle önceleri “İsa Peygamber!” diye sesleniyordum, sonraları kısalttım ve “Peygamber” demeye başladım. İsa Çelik ve Öner Yağcı’yı Sabahattin Ali’nin ölüsünün bırakıldığı o vahşi doğaya götürmüştüm. Üsküplülerin “Kurt Kumluğu” dedikleri yerden geçiyorduk. Ben şakayla;

-Bakın burası ‘Kurt Kumluğu’, her an kurtlarla karşılaşabiliriz, dikkatli olun! derken daha sözümü bitirmeden üç beş kurt önümüzden pervasızca geçip vahşi doğaya karıştılar.

Sabahattin Ali’nin yaşamayan bedeninin bulunduğu yeri gösteren bu dağların öz evladı, çoban, Hüseyin Başçoban’ın, bir ay önce beni getirdiği yerlerdeyiz. Köylülerin artık “**Sabahattin Ali Çatağı**” dedikleri vahşi doğa parçasına bırakılan Sabahattin Ali’nin 42 yaşındaki bedeninin bulunduğu yerin fotoğrafı, ancak 42 yıl sonra çekilebilecekti!

O kızılıcak ağacının oralarda fotoğraflar çekmeye başladı İsa. Hele hele küçük bir kırmızı çiçeğin fotoğrafını defalarca çekti. 20. Sabahattin Ali Günleri’nde, bu “mübarek” kırmızı çiçeğin öyküsünü anlatıp nefis bir dia gösterisi izlettirmişti bizlere...

Sabahattin Ali’nin çektiği fotoğrafların -Filiz Ali’nin izniyle- dia gösterimini, ilk kez İsa Çelik izletmişti bizlere (1990-Kırklareli).

20. Sabahattin Ali Günleri’nde, dağ başında, Sabahattin Ali’nin çektiği fotoğrafları sergileyelim dedik, “Olur,” dedi İsa. 2009 Haziranında, Sabahattin Ali’nin bedeninin bulunduğu yere yakın, Layka Deresi boyunda dereye uzanan bir yolu fotoğraf galerisine çevirdik... Ağaçların dallarında asılı Sabahattin Ali fotoğrafları... Bu doğal galeride izleyenler, fotoğrafları satın alanlar... İsa peygamberin bu iyiliği nasıl unutulur? Dağ başındaki bu sanatsal etkinlik çok hoş olmuştu.

İsa Çelik’in Kırklareli Sabahattin Ali Kültür Günleri’ne, Öner Yağcı ve Mehmet Başaran ile birlikte çok önemli katkıları olmuştur. 1990’lı yıllarda ‘Sabahattin Ali’ denince “derin devlet” korkusu kap-

lardı ortalığı! Bugünlerde Sabahattin Ali’nin kitapları çok satan kitaplardan olmuşsa, yeniden yabancı dillere çevriliyorsa, bu katkıları saygıyla anmak ve 28 yıldır, Sabahattin Ali Günleri ile Sabahattin Ali’yi yeniden diriltten, yaşatan ve “**Kırklareli, Sabahattin Ali’nin diriltildiği ve yaşatıldığı yerdir**” diyen Kırklareli’nin aydınlık insanlarını selâmlamak gerekir.

İyisi mi sözü Fotoğrafın Peygamberine bırakalım... İsa Çelik’e selâm ederim...

BÜTÜN PAPATYALARA MERHABA!

Bütün papatyalarını tek tek öpüyorum bizim dağların... Bütün gelinciklerini tek tek öpüyorum.

Bütün çam ağaçlarının bütün pürenlerini tek tek tarayabilseydim şimdi ve sabah rüzgârında. Şimdi tarlalarda toprak, buhar içindedir. Toprağın buharını avuçlayabilseydim. Ellerim, yüzüm, saçlarım, kirpiklerim buhar içinde kalırdı. Toprağın buharını soluyabilseydim; üstüm başım toprak kokardı. Toprak kokusu, gözüm başım üstünde. Toprağın kokusunu seviyorum. Ekmeğin kokusunu sevdiğim gibi... Şimdi dağ köylerindeki bebelerin ellerinde taze soğan ve sıcak ekmek vardır. Ekmeğin kokusuna merhaba!

Hey dağlar! Istrancalar! Istrancalar dedikleri Sabahattin Ali Dağları.

Cümle “nebatlarına”, taşına, toprağına, akan suyuna; havadaki buluta, uçan kelebeğe, dallardaki çiçeğe merhaba!

Sümbüllere, çiğdem çiçeklerine, “mor menveşelere”, bodur lâlelere merhaba! Katırtırnağına, sarı dikene merhaba!

Kekik, yavşan ve pıtrağa, sakızlak, meşe ve ahlat ağacına merhaba!

Kekliklere, sığırcıklara, serçeciklere merhaba!

Ağustos böceği ile puhu kuşuna, bayan ve baykuşa merhaba!

Nasılsınız, afiyettesinizdir umarım. Merhaba karıncalar! Karıncaları hiç unutmayalım; karıncalara merhaba!

Kızılıcak ağacını da unutmayalım; kızılıcak ağacına merhaba! Kızılıcak ağacına ille de merhaba!

Kızılıcak ağacına “mahsus selâm ederim.”

Sabahattin Ali’nin güzel bedeninin altında bulunduğu güzel kızılıcak ağacına selâm eder, ellerinden öperim.

İsa ÇELİK

(Demokrat Kırklareli / Haziran -1994)

SABAHATTİN ALİ'NİN YOK EDİLMESİNDE BİZİM 'MUHTEREM'İN KATKISI VAR MI? -Hüseyin Kenan GÖREN-

Düşünceleri, 'yönetenlerin işine gelmiyor' diye Sabahattin Ali'nin yok edilmesini; özellikle de kemiklerinin bulunduğu bir mezarının bile olmamasını bu topraklarda insan olarak yaşayan herkesin büyük ayıbı sayıyorum. Sabahattin Ali cinayeti, 75 yıl önce Kırklareli 'de işlendi. Gün geçtikçe, giderebilmek isteğiyle o günlerde yaşanan karanlıklara ilgim artıyor.

Köy Enstitüleri'nin kapatılmasına dayanak olan, **'Köy Enstitülüler arasında komünist yaratma amaçlı'** dava da, 71 yıl önce Kırklareli 'de kurgulandı.

Uğur Mumcu'nun Kırklareli'ni değil, 1940'ları düşünerek adlandırdığı **'Kırkların Cadı Kazanı'**, konuşlandırılmış bir kadronun yaşattıklarıyla cadı kazanının mekânına dönüştü.

Şimdiye dek Kırklareli geçmişinde anımsanmak istenmeyen, yazılıp çizilmesinden çekinilen, bastırılan olayları bizlere yaşatan kadrodan ömürlerini Kırklareli' de geçiren de var!

Görevi mahkeme belgeleriyle kanıtlı Milli Emniyet Ajansı bizim bu 'muhterem'!

Ölene kadar içimizde 'Atatürkçü Aydın' kimliğiyle yazdı, konuştu, dolaşıp durdu. Cumhuriyet gibi bir gazetede bile itibar gördü. Yaptıklarını Mehmet Kemal, görmezlikten geldi, yardımcı oldu. İlhan Selçuk, **'Bilmiyorduk; bilsek aramızda barındırmazdık'** demişti.

Bu muhteremin yaptıkları açık seçik, Köy Enstitüleri'nin kapatılmasına dayanak olan düzmece **'Köyleri Kalkındırma Derneği Kırklareli Şubesi Davası'**nın mahkeme belgelerinde var.

Kırklareli Savcılığı'nın 953/417 Esas No'lu Cumhuriyet Savcılığı İddianamesi, 953/27 Esas No'lu Sorğu Yargıçlığı Kararı ve 954/130 Karar No'lu Ağır Ceza Mahkemesi Kararı içinde onlarca kez Emniyet Ajansı olduğu yinelenmiş.

Yaptıklarıyla, kurguya kattıklarıyla 12 kişi suçsuz yere üç yıla yakın hapis yatmış, çok sevdikleri meslekleri ellerinden alınmış, eğitim devriminin önemli ögesi Köy Enstitüleri kapatılmış.

Sabahattin Ali'nin yok edilmesi, Köyleri Kalkındırma Derneği Kırklareli Şubesi Davası'ndan dört yıl önce yaşanmış. Kepirtepe Köy Enstitüsü arşivinde her öğrencinin dosyası var ya; işte bu muhteremin de var.

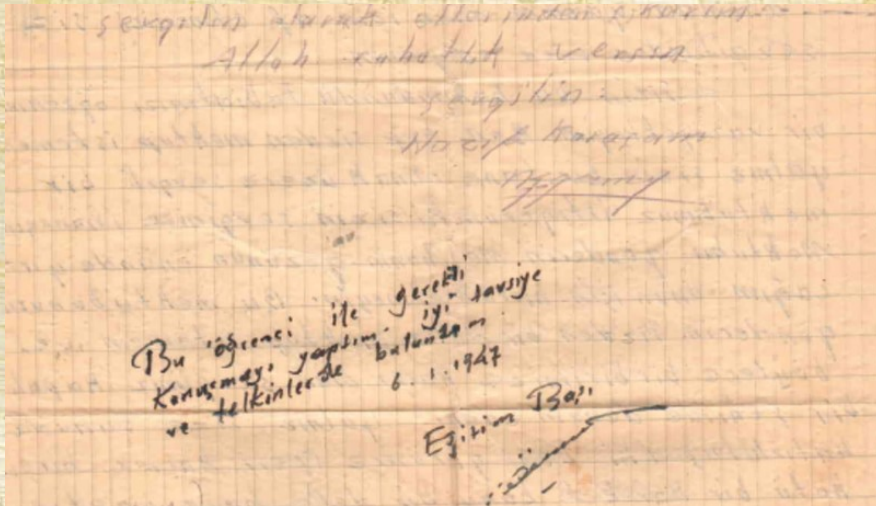
Merak bu ya, gittim, baktım. Dosyası dolu muhteremin! Öğrencilik dönemine ait bilgiler, cezalar, mektuplar, belgeler. ..

İlk belge iki sayfalık; kime yazdığı ilk bakışta anlaşılmayan bir mektup...

Birileri mektubun tarihiyle oynamış ama, Eğitimbaşı mektubu okuyunca mektubun altına: **'Bu öğrenci ile gerekli konuşmayı yaptım. İyi tavsiye ve telkinlerde bulundum. 6. 1. 1947'** yazmış. (1)

Mektubun bir yerinde:

'Bu akşam size üzüntülü bir mektup gönderdim, fakat kusura bakmayın, o mektubu sinirli bir anımda yazdım, onun için affetmenizi siz sevgilimden rica ediyorum, diye başlamış.

“Sizin bu bakımdan da tabiatınızı öğrenmiş bir vaziyetteyim. Ben hep sizden mektup istemem; yalnız sizin bir tane olmak üzere sevgili bir mektubunuzu istiyorum ki, sizin sevginize inanayım” demiş.

Bu mektup, Milli Emniyet Teşkilatı’na giriş için bir sınav olabilir mi?

Şifreli rapor yazabileceğini bu mektupla kanıtladı bence!

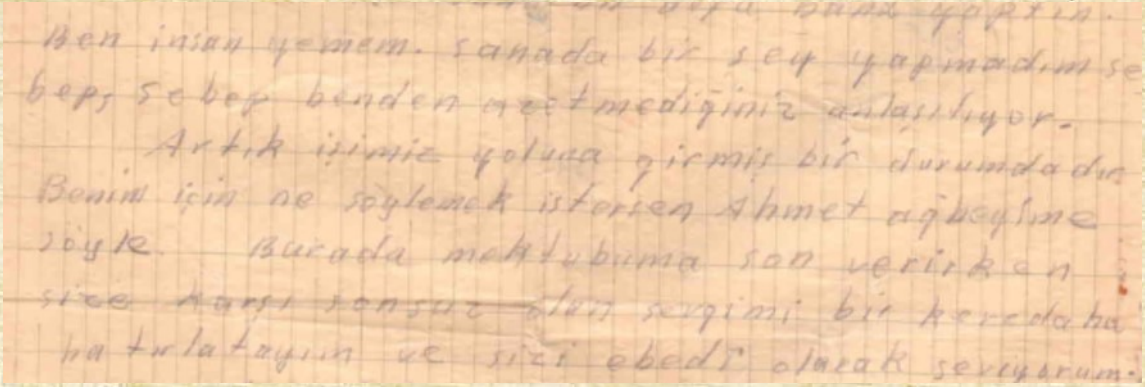
O günlerde ülkemizde sömürgecinin istediği siyasi değişim başlamış; Tevfik İleri Maarif Vekili olmuştu. Köy Enstitüleri’ne açılan savaş ile birçok devrimci öğretmen hedef oldu.

Kepirtepe Köy Enstitüsü son sınıf öğrencisi idi ve kafasından geçenleri rahatlıkla kâğıda geçirebiliyordu. Okuldaki hangi ajan öğretmenler muhterem’i Kırklareli Milli Emniyet’e önerdi, bilinmez.

Sabahattin Ali’yi sevmediği bilinen Tahir Alangu da ajan öğretmenlerin arasında mıydı?

Birçok öğretmeniyle ilgili Milli Emniyet’e rapor verdiğini muhterem hep söylerdi.

Sınavı kazandığı belli; sırlar dolu mektubun bir yerinde şu satırları okunuyor: **‘Artık işimiz yoluna girmiş bir durumdadır. Benim için ne söylemek istersen Ahmet ağbeyime söyle’...** (2)

Ben insan yemem, sanada bir şey yapmadım se...
bep, sebeb benden aşt medigimiz aştasılıyır.
Artık işimiz yoluna girmiş bir durumdadır
Benim için ne söylemek istersen Ahmet ağbeyime
söyle. Burada mektubuma san verirken n
size hangi raporları aştırdığımi bir keredaha
hatırlatayın ve sizi ebedi olmak seviyorum.

Bu Ahmet Ağabey, o günlerin İstanbul Emniyet Müdürü Ahmet Demir olabilir mi?

6 Ocak 1947 günü, yani bu mektubun yazıldığı gün, Sabahattin Ali’nin Marko Paşa Dergisi altmış bin adet satmıştı. Sabahattin Ali’nin sorumlusu olduğu dergide 10 Aralık 1946 günü yayınlanan, Aziz Nesin’in yazdığı **‘Topunuzun Köküne Kibrit Suyu’** başlıklı yazı ortalığı karıştırmıştı da Cemil Sait Barlas hakaret davası açıp sorumluya dört ay hapis cezası verilmesini sağlamıştı. Evet, Cemil Sait Barlas, şimdiki Mehmet Barlas’ın babası!

Sabahattin Ali, Mayıs 1947 tarihinde içeri düştü. Önce İstanbul Cezaevi’nde sonra da Üsküdar Paşakapısı Cezaevi’nde 10 Eylül 1947’ye dek yattı.

Zincir halkaları ayırdına varmadan sarmaya başlıyor Sabahattin Ali’yi. Önce sözde dostları Cimcözler giriyor aklına; **‘Biz ortak oluruz, kamyon al... Edirne’den, Kırklareli’nden peynir al, İstanbul’da sat’** diyorlar. Sonra Berber Hasan Tural ile tanışıyor. Berber Hasan da **“Tanıdıklarım var, Bulgaristan’a çok insan kaçırdım”** diyor.

Kırklareli Sorgu Yargıci Hüseyin Tarhan’ın iyi tanıdığı, ordudan atıldığı 1945 yılına kadar Kırklareli’nde görev yapan, sonra İstanbul’da yaşayan eski Süvari Astsubay Çavuş Ali Ertekin akıllara geliyor.

Ve bizim muhterem akıllara geliyor...

Bu muhterem’i, Ali Ertekin’i zincir halkalarına eklemesi için mi okuldan uzaklaştırıyorlar? Benimkisi de merak işte ama tarihlere dikkat edince sizler de merak edeceksiniz!

Bakın, 12 Temmuz 1947 tarihli bu belge, Kepirtepe Köy Enstitüsü Disiplin Kurulu Başkanı Eğitim-başı Mehmet Çukurova imzalı.

Bu “muhterem”e 20 gün okuldan uzaklaştırma cezası vermişler...

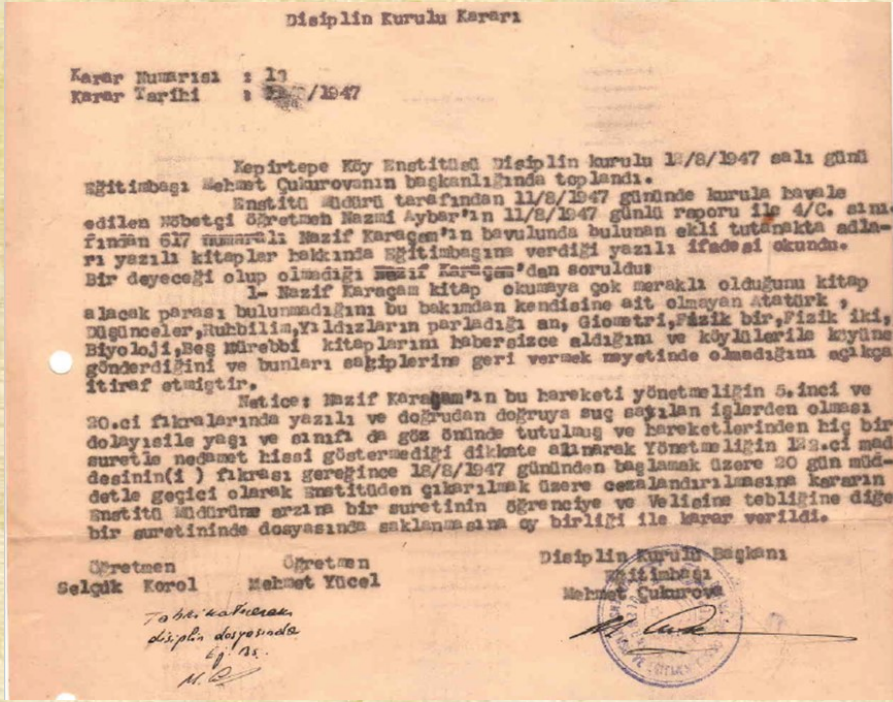
Ne yapıp böyle bir ceza almış biliyor musunuz?

‘Enstitü Müdürü tarafından 11. 8. 1947 gününde kurula havale edilen Nöbetçi Öğretmen Nazmi Aybar’ın raporu ile 4/C sınıfından 617 numaralı Nazif Karaçam’ın bavulunda bulunan ekli tutanakta adları yazılı kitaplar hakkında Eğitimbaşı’na verdiği yazılı ifadesi okundu.

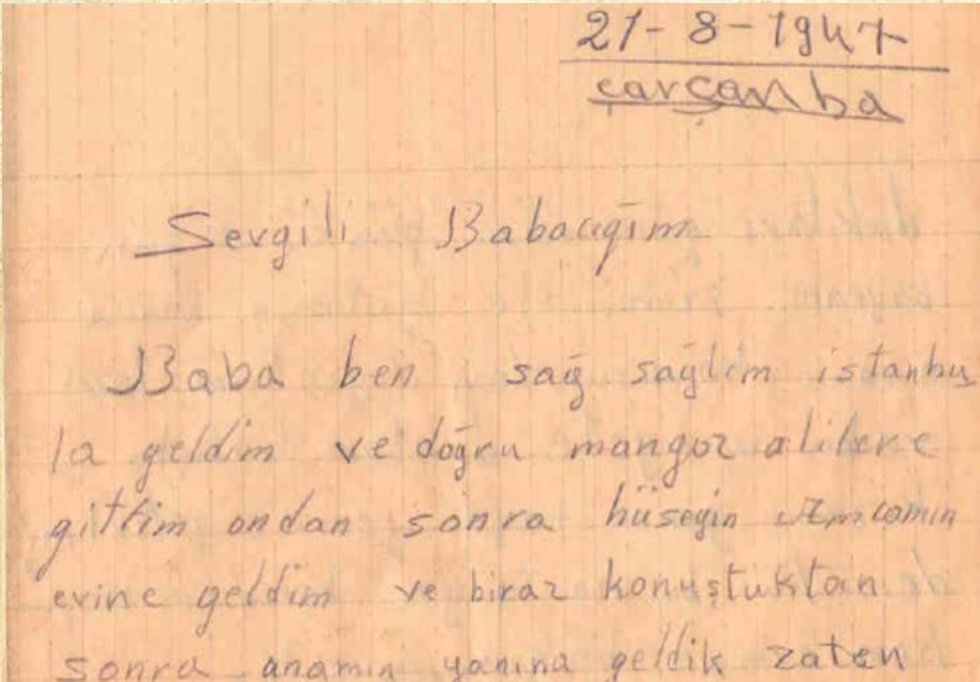
Bir diyeceği olup olmadığı Nazif Karaçam’dan soruldu. 1- Nazif Karaçam kitap okumaya çok meraklı olduğunu, kitap alacak parası bulunmadığını, bu bakımdan kendisine ait olmayan dokuz kitabı habersizce aldığını ve köylüleri ile köyüne gönderdiğini ve bunları sahiplerine geri vermek niyetinde olmadığını açıkça itiraf etmiştir.

Netice: Nazif Karaçam’ın bu hareketi, yönetmeliğin 5. ve 20. fıkralarında yazılı ve doğrudan doğruya suç sayılan işlerden olması dolayısı ile yaşı ve sınıfı da göz önünde tutulmuş ve hareketlerinde hiçbir suretle nedamet hissi göstermediği dikkate alınarak Yönetmeliğin 122. maddesinin (i) fıkrası

gereğince 18/8/1947 gününden başlamak üzere 20 gün müddetçe geçici olarak Enstitüden çıkarılmak suretiyle cezalandırılmasına oy birliğiyle karar verildi.' (3)

Dikkatinizi çekti mi, 'hareketlerinde hiçbir suretle nedamet hissi göstermediği' diyor? Hangi duygulardaydı? Kafadan neler geçiyor; insan ceza aldığında üzülmez mi? İstanbul'dan babasına, 21.8.1947 çarşamba günü mektup yazıyor, iki gün sonra postalıyor. Aslında bu mektup muhterem'in Milli Emniyet'e gönderdiği ilk rapor... (4)

Kırklareli Postanesi, Vali Salih Kılıç'ın buyruğuyla baban Hamit Karacam adına gelen her mektubu Milli Emniyet'e ulaştırıyor.

'Sevgili Babacığım!' diye başladığı mektup şöyle sürüyor: 'Baba, ben sağ sağlim İstanbul'a geldim ve doğru marangoz Ali'lere gittim; ondan sonra Hüseyin amcamın evine geldim ve biraz konuştuktan sonra anamın yanına geldik. Zaten amcam ve marangoz Ali'nin anası pazar günü gelmişler...'

Bu marangoz Ali, katil diye ortaya atılan Ali Ertekin mi?
İstanbul'daki evine gittiği amca, Sorgu Savcısı Hüseyin Tarhan mı?
Yanıtız kalan sorulara düşünerek, değerlendirek yanıt bulma olanağı her zaman var.
Mektubunun sonunda Hüseyin Amcaya, '20 güne kadar İstanbul'a nakledilecektir' yazmış.
Kırklareli'ndeki Sorgu Savcısı'na, Sabahattin Ali'nin hapisten çıkacağını haberini mi veriyor?
Bilinmez!
Hemen bir mektup daha yazmış; 24 Ağustos 1947 Pazar günü... (5)

Harmanları bitirdik, şimdi gündöndü ve pancar çekimine başlayacağız. Yeni yaptırdığımız arabayı pazartesi günü alacağız. Sana bu mektubu burgazda yazdım. Araba ile marangoz Alinin takımlarını getirdik ve teslim ettim. Marangoz Ali'ye bir telgraf çektim ve dedim ki; Babam biraz rahatsız. Albuki değil. Onun malzemesini çabuk getiremediğimden dolayı babam rahatsızdır dedim. Merak edilecek hiçbir

'Harmanları bitirdik, şimdi gündöndü ve pancar çekimine başlayacağız. Yeni yaptırdığımız arabayı pazartesi günü alacağız. Sana bu mektubu Burgaz'da yazdım. Araba ile marangoz Ali'nin takımlarını getirdik ve teslim ettim. Marangoz Ali'ye bir telgraf çektim ve Babam biraz rahatsızdır, dedim. Merak edilecek hiçbir yaramazlık yoktur. Hepimiz iyiyiz. Yalnız içimizden Bekir mahpusa gitti. Salı günü Kırklareli'ne gideceğim ve Bekir'le görüştüğümde sana tekrar bir mektup yazacağım. İşte bu namussuz erifler bu işi de yapmaktan geri kalmadılar.'

Yazdığı mektup böyle...

Lüleburgaz'da, Pınarhisar'da marangoz kalmadı da İstanbul'daki marangoz Ali'ye mi talika yaptırıyorsun 'muhterem'?

Herkesin aklına gelmesi gereken soruyu ben yine soruyorum: Bu marangoz Ali, Sabahattin Ali'nin ölümünü üstlenen Ali Ertekin mi?

Yazdığı bir cümle dikkatimi çekti:

'İçimizden Bekir mahpusa gitti' diyor ya... Aklıma Sabahattin Ali'nin 'Candarma Bekir' öyküsü geldi.

Öyküde, Denizli'den Çal'a giderken Halil Efe, Candarma Bekir'i kendi tüfeğiyle vurarak öldürür. Öykü sonunda Halil Efe: 'Allah bilir ya, garip oğlan kurşundan değil, korkudan öldü. Benim kurşun ona diriyken değil, ölüp yere yıkılırken geldi' demişti ya!

Bu 'Bekir' adını dalga geçmek için mi yazdı?

Bir de bu mektup ekinde marangoz Ali'ye çektiği telgraf var. (6)

1 Kilo Bezir yağ
Bir buçuk Kilo boya ile üstübeç
Bir fırça
Bir Tabanlık
24 adet Taban civatası

Ali Ay çiçek
Mimar sinan Mahallesi
No 159 Keşeciler
Karagümrük
İstanbul

Malzemeyi gönderdim
Babam rahatsızdır

24/VIII/1947
Pazar

Marangozun soyadı da Ali Ertekin'e iyi uymuş.

'Ali Ay Çiçek'!

Zincirin halkaları Sabahattin Ali'yi sıktıkça, o daha çok özgürlük için savaştı.

Adalet Koridorlarında yazısı nedeniyle *'adaleti tahkir'* davası açıldı. 14 Kasım 1947'de tutuklama kararı verildi. 19 Aralık günü tutuklandı ve Sultanahmet Cezaevinde on iki gün yattı. Duruşmadan sonra serbest bırakıldı. *'Ankara'yı yazacağım. Ankara'yı öyle bir yazacağım ki, yönetimde bulunanlar bu kitapta kendilerini bulacaklar ve çılgına dönecekler. Okudukları zaman, saçlarını başlarını yolacaklar'* demişti. Söylediğini yaptı ve daha sonra Bakanlar Kurulu kararıyla toplatılan Sırça Köşk adlı öykü kitabını yayımladı. *'Namuslu olmak ne zor şeymiş!'* derdi Sabahattin Ali. 41 yaşında idi. Yaşamlarını yönlendiremediği sadık bir eşi ve çok sevdiği bir kızı vardı. Bir şekilde getirildiği Kırklareli'nde öldürüldü

Sabahattin Ali karanlığının aydınlatılması bir demokrasi mücadelesidir. Bir *insan hakları* mücadelesidir. Sabahattin Ali'yi öldürmek olası değildir.

Kemal Bayram, Sabahattin Ali Olayı adlı kitabında, *'Sabahattin Ali'ye Kırklareli'nde bir hafta aralıksız işkence yapılmış'* diye yazmıştı. Aynı kitapta, *'Kaçma işi, cinayet olayına uydu-rulmuş bir kılıf'* diyordu Rıfat Ilgaz.

Sabahattin Ali'yi öldürenler, cinayetlerini üstlenmesi için yine Ali Ertekin'i düşündüler.

Ve bu olayı gerçekleştirmek için kuşkusuz yine muhterem akıllarına geldi.

Şimdi yazacağım belge bu olayla ilgili olabilir. (7)

Kepirtepe Köy Enstitüsü'nde verilen bir uzaklaştırma cezasının belgesi. Belge tarihi 25 Mart 1948... Yani Sabahattin Ali'nin ölümü veya öldürme kararı sonrası..."

"Kepirtepe Köy Enstitüsü Disiplin Kurulu 24. 3. 1948 günü toplandı. Enstitü Müdürü tarafından kurula havale edilen nöbetçi ve küme öğretmeni Cavit Tütengil'in raporu okundu. Raporda adı geçen 617 numaralı Nazif Karaçam kurula alındı.

Hayvan ahırlarında nöbetçi bulunduğu sırada, hiç kimseden izin almaksızın Lüleburgaz'a kaçtığını itiraf etmesi üzerine netice düşünüldü.

Nazif Karaçam'ın hareketi, yönetmeliğin 119. maddesinin 26. fıkrasındaki doğrudan doğruya suç sayılan hareketlerden olması nedeniyle 24. 3. 1948 tarihinden başlamak üzere bir hafta müddetle geçici olarak enstitüden uzaklaştırılmak suretiyle cezalandırılmasına sözbirliği ile karar verildi."

Bizim muhterem bu olayı evirip çevirip kendine pay çıkartacak biçime sokmuş, 17 Eylül 2014 Çarşamba günkü Gazete Trakya'daki köşesinde yazmış.

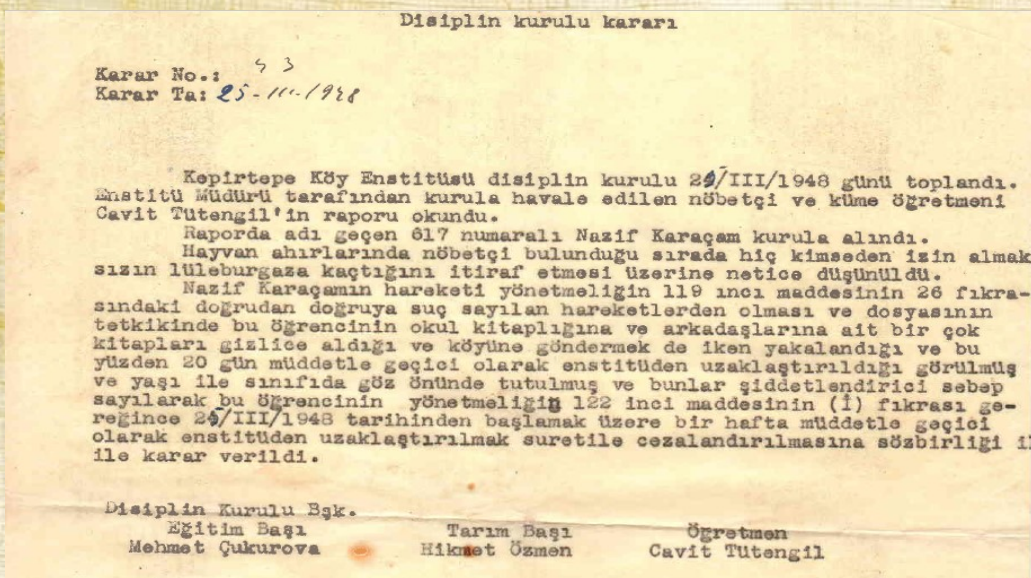
(<http://www.gazetetrakya.com/Haber/>

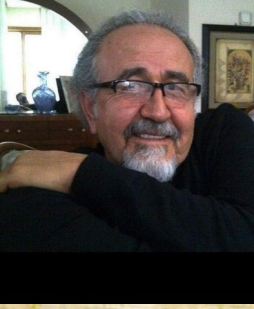
GAZETECİ YAZARLAR ARASINDA 67 YIL/419380.html)

Okuldan kaçtığın için, o zamanlar Kepirde öğretmen olan Prof. Dr. Cavit Orhan Tütengil hararetle tebrik etmiş, öyle mi?

67 yıl sonra köşe yazısında andığına göre unutamadığın bir olay bu; ama keşke ceza almasının gerçek nedenini de tüm açıklığıyla yazsaydı.

Sonrası bilinen şeyler...

SÖZCÜK DELİLERİ – III / Barış ERDOĞAN

Şerefe!

Bizim sarhoşluğumuz şuur yıkamadır.

Sevmesem deli olacaktım! Ne çok benzer Sait Faik'in, "*Yazmasam deli olacaktım*"ına. Ol-sun. Biri sevmek, diğeri yazmak. Sevmeyen na-sıl yazsın. Üstelik "sevmek", günahtan "münezzeh". Mamafih güç bulunan bir sözcük "sevmek". Hele onun birinci tekil şahıs çekimi: "Seviyorum." Nesnesi de varsa: "Seni seviyo-rum."

Bugün eskiler alıp eskiler satıyorum. An-tikaya meraklı olanlara. Mamafih, münezzeh, fihimafih... Eskiye meraklı olduğumdan sanma-yın, sadece merakımdan. Bu sözcükler bugün yazılarımın arasında yer alsın İttihat ve Terakki üyelerinin bıyıkları gibi durur yazıda. Arapça ma'amāfih (bununla birlikte), Mevlâna'nın soh-betlerinin yer aldığı "Fîhi mâ fih"ine (o şey ki onun içinde) savurdu gitti. Hele 1. Bölüm'deki (Gölpınarlı çevirisinin) söz çıkıp geldi uzaklar-dan: "*Bilginlerin kötüsü, beyleri ziyaret eden bilgindir; beylerin hayırlısı da bilginleri ziyaret eden bey. Ne güzel beydir yoksulun kapısındaki bey; ne kötü yoksuldur beyin kapısındaki yok-sul.*"

Siz düşüncede debelenirken ikinciye yaza-yım: (2. Bölümdeki), insanı düşündürür: Padişah-ın biri, birisine yüz kişinin geçineceği kadar dünyalık vermişti. Ordudakiler bu işin aleyhinde bulunuyorlardı. Padişah kendi kendine, 'bir gün' dedi, 'size gösteririm, neden bu işi yaptım, an-larsınız.'

Savaş oldu, savaşta herkes kaçtı, yalnız oydu kılıç vuran.

Eskiye ne kadar parlatırsanız parlatın yeni'nin yerini tutmaz. Ben en iyisi tası tarağı toplayıp gideyim. Yooo, "tası tarağı toplamak" deyimini anlatmadan gitmem. Canım ne var bu deyimde, tas ve tarak toplanıp gitmiş, diyebilirsiniz. Öyle diyen var. Eskiler bilir, "*Arak, daha çok Doğu Hindistan'da olmakla birlikte Asya'nın ve Afrika'nın birçok ülkesinde yapılan, pirinç ve şeker kamışı özününün mayalanması ve damıtılmasıyla elde edilen bir tür rakı.*" TDK, "Ter, pirinç ve şeker kamışından elde edilen bir

rakı türü" anlamını vermiş. Tası tarağı topla-mak'taki "tarak"ın aslının "arak" olduğu söyle-nir ki Osmanlı döneminde gizli gizli rakı satan-ların devlet yetkililerini görünce "rakı tası"nı toplayıp gittiklerini düşününce hak verirsiniz.

O halde şerefe!

Hançer

Açık bir göz, hayal kurmanın yarısını

biçer.

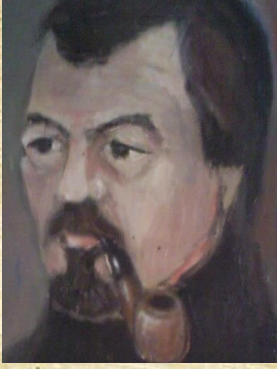
İnsan sahip olamadığının düşünüyü kurar-mış günaşırı. Ulusların da türküsü aynı "hançer"de demlenir, ne var ki farklı notalarda dile getirilir. Eğer hançereniz yoksa çingiraklı bir "gırtlak" o işi üstlenir.

Hançere'nin (hancara) gümüşünü kazı-dım; Arapça, İbranice, Akadca bir dil ortaklığı çıktı. Bizim "kıngrak"ı bırakmış, hançer'in (hancar) soy kütüğünde gezindim, yine doğu kö-kenli olduğuna dair sesler duydum: "Kısa savun-ma bıçağı." (Sanki havayı yaran hançer, ses...)

Hançere ve hançer sözcüklerinin cilasını kazımakla Dostoyevski'nin "*Rus'u kazıyın, al-tından kesinlikle Kazak çıkar.*" sözünü doğrula-mak niyetinde değildim. Sadece yüz yıldır yan-kılanan "Araplar arkamızdan hançerledi" sözü-nün hâlâ geçerli olup olmadığını nabız yoklaya-rak doğrulamaktı. Arap Birliği, "Defolun top-raklarımızdan!" demese de hançerini çoktan çı-karmış, hançeresine kuvvet, "Bu bir istiladır"ı ünlüyordu. Din kardeşliği çatısı altında topla-narlarsa, "Liderlerin ne dediği önemli değildir, halkın sözü geçerlidir" bahanelerinin arkasında yedikleri hançerin kanını temizlemeye çalışıyor-lardı.

Biz hançerini çekenleri bir yana bıraka-lım, Albert Einstein gibi hançeremize yüklene-lim: "*Savaş ne kadar iğrenç, ne kadar aşağılık geliyor bana! Böyle yürekler acısı bir işe gir-mektense, dilim dilim kesilmeye razıyım.*"

KUŞKUNUN ÖLÜM ZAMANI İbrahim KAMBEROĞLU

ömründe bir kez
hendek atlamamış develere
bir büyük rakı sonrası
anlatırken ben şair Nazım'ı,
sen garson kardaş
az çekmedin nazımı...
ama bu gün acelesi yok
lütfen not al unutursun,
bir tabak gökyüzü getir bana
yanında iki bardak bulut
biri yağmurlu olsun...

MUCİZEVÎ SON / Özgür SAVAŞÇI

bütün ilişkiler
bu son için değil mi dediydin...
o son dediğin
dünyanın en mucizevî sonu dediydim...
zevkin serdiği beyaz bir çarşaf gibiydin
tadına bayıldığım bir şarap içmiştim
sen ne güzel şeydin...

ŞİİR / Gülcan YENİCİ

için şöyle bir titredi mi?
aktı mı damar damar yüreklere!
seni senden aldı mı?
vurdu mu yerden yere!
önemli mi, kim söyledi?
ne söyledi?
kimin için söyledi?
amaan boşveer,
ama
amma da güzel söyledi...

İNSAN SEVDASI / Hasan Hüseyin YALVAÇ

“Hasan Hüseyin Gündüz Alp'in anısına”

bir kemik sesidir etiyle dolaşan
yaşamımızın sıradanlığında
kimi susup kabullendiğimiz
kimi isyanımızın beyaz bayrağı
unutup unutup kendimizi vurduğumuz

biliyorum çekip gidişinin anlamını
şiirin soyut kimliğine kimse aldanmasın
güzeldir bir kahkaha olmadık yerde
ve ağız dolusu dost kokulu merhaba
zaten zamandır kabuk bağlatan
en kanamalı yaralara

can kardeş çok ölümlerin arasındasın
yolculukların en aykırısını yapsan
gideceğin yer yanı başımız
uzaktayım geledim kusura kalma
ki biliyorsun bizim derdimiz yoktur
insanı delice sevmekten başka
(Sefaköy, 23 Şubat 2015.)

ÖLÜM BANA Y/AR GELİR / Hızır İrfan ÖNDER

hep böyle olmaz
hep böyle gitmez
vakti gelince gönlüme cemre düşer...

ey sarı başak
çoğaltma yalnızlığımı
doyurma hüznüle beni!..

ey rüzgâr
ılık bir lodos gibi
öp beni yanağımdan!..

ölüm bana y/ar gelir...

URANÜS'ÜN ÇOCUKLARI / Gönül TOKAYEVA

Yürümenin kalple bir ilişkisi vardır. Yürüdükçe kalp daha verimli çalışır. O yüzden ki hastalara, özellikle de kalp rahatsızlığı olanlara yürüme tavsiye edilir. Ben bilimsel yönünü geçtim. Kalbe manevi bir kapı açmayı seçiyorum. “Kalpten gelen kalple bilinir” diyen Sümerliler binlerce yıl önce görmüşler kalpten geleni de, Kova Çağı'nın çocukları göremeyecek?

Merkür, bilgi demektir; bilgi taşıyıcıdır. Bizler Merkürüyen çocuklardık. Gazeteyi icat ettik, bilgi taşıdık topluluklara. Bol bol dedikodu yaptık.

Uranüs, Merkür'ün bir üst oktavıdır. Bilginin öngörülemezidir, deli dâhidir. Akla hayale gelmeyecek çılgın teknolojik gelişmelere bakınca, şundan yalnızca elli yıl önce hayal gibi gelen neler girdi hayatımıza. Bir de bunun elli yıl sonrası var. Yapay zekâ günlük hayatlarımıza girecek. Fabrikalarda onlar çalışacak. Temizlik işçiliğinde onlar olacak. Çok değil, bir yirmi yıl içinde yaşamın her alanında onları göreceğiz. Birçok meslek tarihe gömülecek. Çünkü insan emeğine ihtiyaç kalmayacak. Kendi kendine giden otomobiller var artık. Bir şoföre ihtiyaç kalmadı. Singapur, Kuzey Kore ve Japonya'da robot kasiyerlerin olduğu lokanta ve kafeler var. Kasiyerlik işi bulmak bile lükse gireceğe benziyor. Çocuk bilgisayarını açacak, robot bir öğretmenden uzaktan eğitimini alacak. Kutsal saydığımız öğretmenlik mesleği bile yok olacak. Tüm bunlara hayal ürünü diyenlere soruyorum hemen. Sana yirmi sene önce ‘eline bir telefon denen aygıt alıp binlerce kilometre ötedeki kızınla konuşacaksın’ dendiğinde de çok ütöpik buluyordun değil mi?

Kova Çağı'nın çocukları tüm bunlara hazır. Adaptasyonda zorluk çekmiyor. Çünkü onlar uranüsyen düşünüyor, uranüsyen algılıyor. Kalbini bir kenara atmış durumda. Kalp güneş demektir. Güneş parlaktır, ışık saçar, sıcaktır, sıcaklık yayar. Kalbi güzel, verimli çalışan insan ışık saçar, parlar, sımsıcaktır, güzellikler taşır. Kalpten gelen güzellikler de ancak yine böyle bir kalp tarafından bilinir, sezilir, hissedilir. Güneş'in çocuklarıydık biz. Parladık, ışık saçtık; kalplerimiz dokundu birbirimize. Bunları bilmez uranüsyen çocuklar. Onların eksikliği de bu olacak işte!

Venüs, sanattır. O yüzden biz venüsyen çocuklar, rönesans yaptık, resim yaptık, şiir yazdık, Rimbaut'lar Nâzım'lar çıkarttık.

Neptün, sezmeiktir; hülyadır. Neptünyen çocuklardık; hayal dünyamızı kullandık. Neptün, aynı zamanda sudur, denizdir. Edgar Allan Poe, Annabel Lee'yi çıkardı denizden. Yahya Kemal'in “Sessiz Gemi”si demir aldı limandan. “Gezmiş”tik kol kola tüm “Deniz”leri.

Mars, savaşmaktır; savaşçıdır. Marsiyen çocuklardık; savaşlar çıkardık. Hatta tam iki defa koskoca dünyayı bulaştırdık savaş oyunlarımıza.

Ay'ın çocuklarıydık. Ay, annedir; doğurandır. Doğurduk da doğurduk, sığmıyoruz artık bu mavi sepete.

Jüpiter'in çocuklarıydık; bolluk, bereket saçtık. Bol bol gerçeği sahtesi birbirine karışan peygamberlerimiz, gurularımız, ermişlerimiz evliyalarımız, azizlerimiz oldu.

Satürn, acı deneyimlerle öğreten eli sopalı öğretmendir. Satrünyen çocuklardık; en ağır acıların içinde pişerek öğrendik, olgunlaştık.

Ölüm tanrısı **Plüton**'un çocuklarıydık. Ölüp ölüp yeniden dirildik, küllerimizden doğduk.

Biz Balık Çağı'nın çocukları, tüm bunları yaşayarak öğrendik. Kova Çağı'nın çocukları on dakikada on dijital kitap okurken öğrenecekler bizim bu yaşadıklarımızı. Sayfalarını çevire çevire okuduğumuz matbu kitaplara şaşıracaktılar. Bizlerin çivi yazılı taş tabletlere tarihi eser olarak baktığımız gibi, onlar da mürekkep kokan kitaplarımıza tarihi eser gözüyle bakacaklar. Etin ve tahıl ürünlerinin laboratuvar ortamlarda yetiştirilenlerinden yiyecekleri için bizlerin tarımla, toprakla, hayvancılıkla uğraşmış olmamızı saygıyla takdir edecekler. Belki de gülecekler, bilemiyorum! Sahi, yüz sene öncesinin insanları buzdolapsız nasıl yaşamışlar? Birisi çıkıp ‘Yiyeceklerimizi haftalarca aylarca bozulmadan koruyacağımız bir şey icat edilecek’ dediğinde birileri de buna ütopya demiş midir acaba?

Eskiye dair birçok şey değişecek. Torunlarımız adına endişelensem de bir tek şeye içten içe seviniyorum. Kapitalist sistemin “Paran kadar konuş” dönemi bitecek. “Bilgin kadar konuş” dönemine şimdiden hoş geldiniz!

AH HASAN AĞBI / Adnan Sungur

ah Hasan ağbi bir bilsen sevgiler gömülü bu dağlarda
hangi yardan düşsem
yalnızlığa takılır ellerim

hüzünler gömülü bu ovalarda
ne zaman kaval sesi duysam
sürgün günlerimi hatırlarım

dağın koynundan aldım sabahı Hasan ağbi
sararmış zaman geçiyor yollardan
kırk tas su içtim kırk oluklu pınardan
kırk taş biledim kırk ışıklı güneşten
sabırla bekledim kırk gün kırk gece
taşları suladım çiçekler açtı
sonunda kestim dünyanın kötülüklerini
yeryüzüne armağan ettim

koynuna umut koy Hasan ağbi
yüreğine hasret
bakışlarına dağları sığdır
ayağını yorgana göre uzat derler
sen sevgini yüreğine uzat hasan ağbi

göğüs kafesimde hayat ağacı var
bütün mevsimlerin arkadaşı
kimseye söyleme Hasan ağbi
dallarında isyankâr kuşlar saklı
duyarlarsa göğsüme kelepçe vururlar

göçebe kuşlara benzedim Hasan ağbi
ne yurdum belli ne konacağım ağaç dalı
göğsümü yumrukluyor yüreğim
kapıları kırıp gitmek istiyor
yaşlanıyorum desem de inanmıyor

iki gözümü gökyüzüne ilikledim
bulutlara söyle Hasan ağbi gözyaşım olmasınlar
bir gün ülkeme barış gelirse eğer
ve görebilirim o günleri
bulutlara inat sevinçten hıçkırma hıçkırma ağlayacağım

bütün yollar çıkmaz sokağı gösteriyor
bir ışık ver Hasan ağbi bütün yollar aydınlığa çıksın
görelim gökyüzünün mavisini, dağların yeşilini
bu özgürlük sevdası burada bitmez Hasan ağbi

DOBURCALI / Ahmet Türkay

Oflaya puflyaya çukurun başına çöktü. Daha ılınmamış art niyetli bahar rüzgârı, tetikte beklercesine terli sırtına çullandı. Kazdığı toprağın hafif ıslaklığını çok geçmeden kalçalarında duyumsadı. Beli, sırtı tutulur içgüdü-süyle dinlenmeden kalktı, montunun yanına gitti. Duyusal algılarla sıcaklığını içinde yaşayarak onu omuzlarına attı. Böylece sırtı rüzgârın soğuşunu duymaz oldu. Türkiye’de kaçak işçi olarak çalışan oğlunun gönderdiği sigara paketinden bir tane aldı, kibrit çakıp yaktı. Dumanı topuklarından çıkarmak istercesine derin bir firt çekti.

Birkaç gündür oğlundan telefon gelmesinin artık üzüntüye dönüşen kaygısı ruhunda depreşti; sağmal ineklerle tarlasını süren dayıoğlu Rasim’e baktı. Sabah erkenden geldiği için ilk evleği yarılarmıştı. Geçen yıl mercimek ektiği tarlasına bu sene büyük olasılıkla mısır ekecekti. “Ne zaman gitsem?” diyerek kararsızlaştı. “Şimdi mi yoksa kökleme bitince mi?”

Dayıoğlu Rasim, köyde tarlası çokça olanlardandı. Ablası, ağabeyi ölmüş, kendisinden küçük iki kardeşi de Türkiye’ye göç etmişti. Sosyalist sistemin kamulaştırdığı tarlalar demokrasi gelince geri verilmişti. Türkiye’deki kardeşleri hak isteminde bulunmadıkları, ablasının, ağabeyinin çocukları Yemen ellerinde Veysel Karanî oldukları için onların payı da Rasim’e kalmıştı. Yeniden “Gitsem mi?” diye ikirciklendi. Uzaktan akrabası olan komşusunun kapısını çalma gereksinimi Doburcalı’yı (Dedesı Doburca taraflarından bu köye içgüveyi gelmişti) ezmekle kalmıyor, bitiriyordu da.

Gelişigüzel omuzlarına attığı montun cebinden oğlunun anavatandan getirdiği telefonu çıkardı, iletı aradı.

Üç gün önce görüşmüşlerdi. İstanbul’da çalıştıkları giyim eşyası diken atölyeden ayrıldıklarını, Çatalca yakınlarında bir çiftlikte eşiyile birlikte işbaşı yaptıklarını bildirmişti. Kiraları yokmuş; elektrik, su parası vermiyormuş.

Bidonu ağzına dikti. Dolu bir yudum

olarak gargara yaptı. Su, ağzından çenesine, oradan boynuna sıyrılarak kana kana içti. Aya-sıyla ağzını, çenesini, kırış kırış olmuş boynunu sildi. Bir sigara içimi dinlenme iyi gelmiş, soluğu normale dönmüş; artık kolları bacakları da ağrıyordu.

Kalktı, çapayı eline aldı, çalışmasını sürdürdü.

Bir haftada yüz yirmi metre kare yer köklemişti. Genç bir kızılağaç, iki gürgen, üç-dört karaçalıyla bir meşe çotuğu kalmıştı. Onları da çıkarıp atınca kökleme işi bitecek, sıra bellemeye gelecekti. Doburcalı’yı yine zorlu bir çalışma bekliyordu. Kuşkusuz bel işe yaramayacak, yine sivri uçlu çapaya sarılmak zorunda kalacaktı.

Hazine yerinden işgal ettiği bu toprak parçasında sebze yetiştirmeyi tasarlıyordu. Böylece Elvanlar Köyü’nde kurulan pazara gitmekten kurtulacaktı. Toprak, kamu sektörüne geçmeden, babasından kalan tarlalar amcaları, halaları arasında üleşilmişti. Onun payına düşenleri devlet parsellemiş, arsa olarak köylüye satmıştı. O nedenle Doburcalı’nın dünyada bir karıklık yeri bile yoktu.

Dayıoğlu Rasim, zor işlere alıştıramadığı yorgun ineklerini dinlendiriyordu. Terli sırtlarını soğukça esen bahar rüzgârından korumak için çulla örtmüştü. 21. yüzyılda, Avrupa Birliği’ne üye bir ülkeden güncel bir görünümde bu! Parasızlık yüzünden çağdaş tarım teknolojisinden yararlanamayan köylü, ilkel tarım araçlarına sarılmıştı. Doburcalı’ya göre, Dayıoğlu Rasim yine de şanslı sayılırdı. Çünkü iki ineği, onları koştığı arabası, pulluğu vardı. Bunlar köyde bulunmayan ya da az bulunan ilkel tarım araç, gereçlerdi.

Rasim, babasından gördüklerini tıpatıp uygulamaya çalışırdı fakat ne var ki çokluk çuvallar, çabaları sonuçsuz kalırdı! Doburcalı, sadece çabanın yetmediğini, yaratıcı yeteneğın de olması gerektiğini yaşam deneyiminden biliyordu. Rasim’in babası hayvanlarla iletişim kurmayı bilirdi. Sımsıcak yaklaşımlarla onları kendisine bağlar, iç dünyalarına giden o gizil yolu bulmayı başarırdı.

Doburcalı'nın unutamadığı bir çift mandası vardı; neredeyse her dediğini yaparlardı. "Koşul" komutunu duyunca maddalar arabaya yanaşır, arısta yerlerini alır, diz çökerek boynularını boyunduruğa geçirirlerdi. Ahır her zaman temiz tutar, dışkıya, idrara kokmaz, Hasan ahıra girince hayvanlar fizyolojik gereksinmelerini o zaman yerine getirirlerdi. Kaldı ki yoğun uğraşlarına karşın Rasim, ineklerine söz geçiremiyor, bunların hiçbiri gerçekleşmiyordu. Yalnız ağdılı (yedekçisiz) gitmelerini öğretebilmişti. Arabaya koşulu ya da çift sürerken onları yedmek gerekmiyordu.

Karaçalıyı kökledi, gürgen çotuklarının başına geçti. Anasından emdiği sütü burnundan getireceğini bildiği için meşe çotuğunu sona bıraktı. Çapasıyla çalıların etrafını eşelerken babadan kalma birkaç dönüm tarlayı yargı yoluyla geri almayı aklından geçirdi. Yakında ilçede bir avukatla görüşmüş, avukat: "Hakkındır, alabilirsiniz," demiş ve davayı üstlenebileceğini anıştırmıştı. Ne ki Doburcalı'nın yargı giderlerini karşılayacak parası yoktu. Tarlaları değil, yargıcın belirleyeceği tutarı alabileceği düşüncesi içine yer etmişti. Hiçbir yargıç, evlerin yıkılmasından yana karar vermezdi. Sonra: "Tut ki verdi; evlerin sahiplerinin istenen parayı ödeyecek durumları yok ki!" dedi.

Köklerini kestiği gürgen çotuğunu yerden aldı, gidip yığına attı. İşinin başına dönerken: "Doğuştan aksak bu sözde demokrasi bana ne verdi?" diye sordu. Gerçi işsizlik, parasızlık, yoksulluktan başka bir şey vermemişti. İnsanca yaşamak şöyle dursun, sözüm ona sürünüyordu. Oysa bu yeni demokratik düzenden bir dizi beklentileri vardı. Ne yazık, biri gerçekleşmemiş, o yine emekliye ayrılmak için gerekli işgünlerini

tamamlayamayan, meteliğe kurşun sıkan, oğlunun Türkiye'den gönderdiği paraya koşullu, zavallı bir ihtiyarcıktı. O para da gelmeseydi ne olur, bilmiyordu.

Bakışı aşağıda Kamçı Deresi'ne dek uzanan, kimi ekilmiş, kimi ekilmemiş tarlalarda, karşı Sakar Dağ'ın seyrek ağaçlı sırtlarında dolaştı. Göz eriminin ulaşabildiği her yerde bahar o gizemli yürüyüşünü sürdürüyordu. Birkaç güne kalmadan köy ve çevresi tüm yeşile kesecekti. Gönlü kıpır kıpır devinen doğa, güneşe gülümsüyor, sanki en içten dileklerle onu esenliyordu. Kırkların, bayırların, dağların, tepelerin ruhunda güneşli bir bahar gününün gitgide artan tutku ve coşkusu vardı. Görünen oydu ki güneşin ışınları saçlarında dolaşan, soğukça rüzgârın da duyguları ısıtıyordu. Çünkü gönlündeki buzulkların soğuttuğu soluğu gitgide ılımanlaşıyordu.

Oluşturmaya çabaladığı bahçecikten epeyce umutluydu.

Toprak dokunulmadık, yerden, köyün maslak çeşmesinin suyu yakınından geçiyordu. Yetiştirmeyi tasarladığı sebze türlerini sulayabilecekti. Domates, biber, salatalık bolluğunu düşledi. Gövertiye para vermeyeceği varsayımından Doburcalı'nın etekleri zil çaldı. El koyma yönetimiyle de olsa, artık bir bahçeciği vardı.

Montunun cebine koyduğu telefondan, beklediği iletinin sinyali gelmişti sonunda. Koştu; heyecanı dorukta, aygıtı eline aldı. Evet, iletici oğlundandı. Çobanların İlhan'dan iki yüz euro para gönderdiğini bildiriyordu. Ellerini göğe açtı:

"Tanrım, sen büyüksün; anne babasına bağlı bir evlât verdin, sana şükürler olsun!" dedi.

ŞİİR / Yücel COŞKUN

açar kanatlarını derin maviliklere
sınır tanımaz şiir, kabına sığmaz şiir

ses verir Homeros'a, ten verir Afrodite'e
çıplak gezmeyi sever, moda uymaz şiir

gördü Hiroşima'yı atomdan daha etkin
hem kılıç hem mızrak, çuvala girmez şiir

yerkürede ateştir, kutupta penguendir
kor olur yanmaz şiir, su olur donmaz şiir

yok gözünde para-pul, sele verir dünyayı
yalnız ona tutkundur, sevgiye doymaz şiir

SABAH AŞK ATEŞ / Ayşe Kaygusuz ŞİMŞEK

gizemli ve anlaşılmaz
esiyordu rüzgâr
ustasıydım eksileri artıya çevirmenin
geçmişin yaralarını sararken

ölümle dirim arasında
gidip geliyor zamanın sarkacı
gözlerimin alafı sarıyor gövde mi
üzünç sağanağı bir mevsim

geçmiş bir keşiş
koynumda sabah rüzgârı
kentimi turluyorum
martıların sesine karışan sesimle
tanıyıyım aşkın birleştirici gücüne

gördüklerim tufandı
dilim tufan
adressiz aşklar geçiyor sokağımızdan
bir tek yüreğim kalıyor
kendi adresini terk etmeyen

çamdan çardak kıyının feneri
ser verir sır vermez yüreğim
ay ışığının nabzını tutar
gecenin soğuk elleri

geçtiği yerden bir kez daha geçer
Sen Nehri
kızıl düşler toplar Aragon'dan
ateşi kör eden rengiyle
öper alımdan
karanlığı yırtan tanyeri üzerine
yemin eder ki
“Aşk sen Ateş sen”

SESİM SANA ULAŞIR MI MEMED / Hasan ÇELİKKOL

duru suya gölgeler düşüyor rüzgâr çıktığında
peşimde toz taneleri, yürüyorum
sana benzeyen sokaklarda
iklimler hem deniz hem mavi hem gözyaşı

insan ne kadar cesur kendine
kim bilir hangi zamanda astığım halim
kilitli kapıların ardı bir ip gerili kalbime
kum dağında ve derin uykuda içimi dağılayan yangın

bazen susuyorum zihnin odalarında
ağaçlar, insanlar, suları kemiren kum
ne yaşadığımı hatırlıyorum ne hissettiklerimi
bazen de bağıyorum avaz avaz
birileri beni yastığın altına koyuyor uyku öncesi
korsanlar geliyor yanıma kırılıyor tüm camlar

tütünün kokusunda ağır dumanı var acının
geçmiş bir zaman
gözlerimin önünde memedim
al al elbisesiyle bir sabah
hafif yasemin kokusu, benden çok uzak gençliği

yas bulutuna sarılı memedim
gözlerim görmüyor kulaklarım hayata sağır
bir soru soruyorum gelenlere
sonrası boşluk

O İNSANLAR TERTEMİZ / Kenan OFLAZ

/ od ile korkutma vaiz
/ ateş yakmaz tenimiz
/ ateş yok oralarda
/ bizim ruhumuz temiz
/ riya-pişe değiliz
/ yalan söz ne bilmeyiz
/ bazen çuşa gelince
/ meyhaneye gireriz
/ ikiyüzlü olanı
/ meyhanede görmeyiz
/ dıştan mukassi de görünse
o yerler
o insanlar tertemiz
(şiiirmsilerim)

ON ÇOCUKTUK / Necmettin Yalçınkaya

Önce bir ıslık sesi duyuldu, ardından bahçe kapımız gıcırtyla açıldı. İçeriye düşecek gibi oldu dayımın oğlu Elbeyi. Nefes nefese kalmıştı. Elini tükürüğüyle ıslatıp saçına şekil verdi...

“Hacı” dedi, “Arkadaşlar okulun önünde bizi bekliyor. Kızılçullu’ya yüzmeye gidiyoruz... Ayrıca nerede bir bardacık ağacı, bağ bahçe görürsek dalarız artık!”

Üzerime kısa pantolonumu geçirip içi peynir dolu yarım ekmekle sokağa attım kendimi. Arkamızdan annemin sesi duyuldu:

“Karanlığa kalmayın e mi?”

Yaklaşık on afacan çocuktuk. Gürçeşme Huzurevi’nin yanından Menderes Caddesi’ne iniyorduk. Durakladık. Huzurevinin bahçesinde onlarca heykel âdeta ayağa dikilmiş bizi izliyordu. Bekçi, bizi görünce uyuz oldu:

“Defolun gidin lan yolunuza!”

Yolun karşı tarafına koşarak geçtik. Hızla geçen arabalara bakakaldık.

“Bir gün bizim de böyle bir arabamız olur mu?” diye sordu Arap Kenan.

Yanıt veren olmadı.

Cadde boyu tek sıra halinde ilerlemeye başladık. Evler düzenli, bakımlı ve de çok güzeldi; sundurmalı, bahçeli, balkonlu, sürgülü demir kapılı... Oysa bizim oturduğumuz mahallede sokak lambası bile yoktu; olanlar da doğru dürüst yanmıyordu.

Sağımıza solumuza merakla baktık. Birileri bizden uyuz olmuyor değil mi hani.

Demiryolundan geçerken rayların üzerinden yürümeye başladık. Önce Elbeyi dengesini kaybedip düştü, ona gülerken bu kez Davut düştü. Elbeyi düştüğü yerden Davut’a güldü.

“Hadi gidelim” dedim, “Bir yerlerimizi yaralamadan.”

Rayların üzerinde yürümeyi bırakıp Kapalı Sinema’nın olduğu sokağa girdik. Sinema afişlerine hayran hayran baktık. Kendimizi o zamanki kahramanlarımızın yerine koyuyorduk. Kimimiz Cüneyt Arkın, kimimiz Yılmaz Güney...

Şırno, Davut’a “Erol Taş” dedi.

Kızdı Davut.

“Kızma ya, bana da ‘Camoka’ diyorlar. Ben kızıyor muyum?” dedi Şükrü.

Gülüştük...

“Ne yapalım oğlum; sen de Camoka’ya

benzemeseydin!” dedi Davut.

Sıkıldık; afişlere bakmaktan vazgeçip yolumuza devam ettik. Yolun solunda, tek sıra halinde yürüdük. Bir hareketlilik çarptı gözümüze...

“Ulan bu kalabalık da ne böyle?” diye sordu Elbeyi.

“Ne bileyim!” dedim.

“Kaza mı oldu ne?” diye sordu merakla Şükrü.

“Ne kazası oğlum, görmüyor musun insanlar tek sıra halinde kuyruk olmuşlar.” dedi Hacı Mehmet.

“Aa, baksana ellerinde plastik çatal, tabaklar var.” diye bağırdı Sinan şaşkınlığını gizlemeden.

“Bırakın yorum yapmayı da gidip bakalım.” dedi Davut.

Kendisine Erol Taş denmesinden ötürü kızgınlığı sürüyordu hâlâ.

Kuyruk, tek sıra halinde ilerliyordu. İçinde kızgın yağ bulunan bir kazana beyaz gömlekli, göbekli biri lokma döküyor, bir yandan da kâğıt peçeteyle alnında biriken terleri siliyordu. Kızgın yağda pişen lokmaları delikli süzgeçle alıyor, üzerine şerbet dökerek, sıranın en öndekinin eline tutuşturuyordu. Canımız çekmişti. Aç gözlerle bakıyorduk.

Kuyruğa girdik. Sonra birileri kızmasın diye geri çekildik. Dünya tatlısı, gözleri gök mavisi, sarışın, yirmili yaşlarda bir kadın yaklaştı yanımıza. Omuzuma dokunup başımı okşadı.

“Korkmayın, korkmayın” dedi, “Çok lokma var; size de yeter.”

Elimden tutup beni bahçe kapısının önüne götürdü. Elleri öyle sıcaktı ki, avuçlarımın içi terledi.

“Kaç kişisiniz?”

Heyecanlanmıştım. Bir an durup sesli sesli saymaya başladım.

“Ben, Sinan, Hacı Mehmet, Elbeyi, Nedret, Nuralp, Ali, Haydar, Davut...”

Sonunu getirememiştim. Güldü, elime on-on beş kadar plastik tabak-çatal tutuşturdu.

“Annemizi elim bir trafik kazası sonucunda yitirdik, ona lokma döktürdük.”

Gözleri nemlendi, dudakları titredi. İçim burkuldu. Yüreğim acıdı. Utandım. Tabakları geri vermek istedim...

“Yiyemem, üzgünüm,” dedim.

Güldü...

“Yemezseniz, annem yattığı yerden rahatsız olur!” dedi.

Sonra kâğıt peçeteyle yüzümü sildi, yanağımdan bir kesme aldı.

“Hadi, arkadaşlarını bekletme.”

Nihayet sıra bize gelmişti. Lokmacı, tabaklarımızı tepeleme doldurdu.

“Canınız çekerse yine gelin” dedi sevgiyle.

Sırtımızı duvara verip lokmalarımızı sessizce yemeye başladık. Tekrar tekrar alıp yedik.

Bir ara Şükrü: “İyi ki de ölmüş diyesi geliyor insanın!” dedi, “Yoksa bu kadar

lokmayı düşümüzde bile göremezdik!”

“Camokalaşma!” diye ağız birliği etmişçesine bağırdık ona.

Pustu; “Yahu, şaka yaptım.” dedi başını eğerek.

“Bir daha böyle eşek şakaları yapma! Yaparsan bir daha seni yanımıza almayız.” diye de bir güzel tehdit ettik onu.

Teşekkür edip ayrıldık oradan.

Soyunduk, Kızılcıllu Su Kemerleri'nin altından akıp giden Melez Çayı'na attık kendimizi. Kurbağa ve tatlı su kaplumbağalarıyla bir güzel yüzdük. Sonra büyükçe bir kayaya uzanıp güneşlendik.

TURNA FIRTINASI / Gonca DOLU

huzursuz göğe gömüldü
ahududu kokulu yaz günleri
uzun bir hikayenin kan karanlığı gecesinde
bulutlu zamanın ayak sesleri

ölüm ötesinde yol ararken bölündük
bir düşten diğerine
meğer
ne kadar da yakınmış üstümüze
göç rüzgârları

gülümseyen odamın köşesinde güzellik masalı çeviren plak
"Çıksam şu daylere daylere" çalıyor içinde
ruhumu aşağı çeken hüzne inat göçün yağmaladığı kahkahaları topluyorum
kucağıma
şimdi ise sessiz kaldım
senin içinde

geri verin
göz yaşıma karışıp giden yaldızlı düşümü
geri verin
göğün mavi yüzünü

Sana gelen mesafeleri yürüyorum
geceleri yine tenimi ört diye
bulacağım
turnaların yolunda
gitmelerin gelişini
Karaferya Bağları'nda karşıla
cennete geçişimi

ZEHR-İ BAHAR / Yıldız PARLAK

aklımı kurcalayan gün yitimi
karanlığa öyle sarılmış ki..
göz kapaklarımı
benimle tanışsın diye kandırıyorum
sus esaretini okuyor dudağımın çengelli
sözcükleri
hâyâl bu ya
kendi kıyılarına küsmüş limanlardan
kovulmuş martılara
döküyorum içimi...

gel/sen diyorum
bir kandırmalık masala inansak birlikte...
anlatsan mesela
kış yalnızlığına direnmiş bir dut ağacının
filiz veren dallarına nasıl sarıldığını
serçe yüreğinin...

dinlesem seni
mabedinin beyaz duvarlarında parmaklarım dolaşsa
alın çizgilerinde keder yazsa
ben onu hep - kader- okusam

zehr-i bahar çalsa kapımızdaki umudu
kanmaksız aslolan
usulca

yudumlasak...

akıp gitse dermanı kendine yararsız
bu soluk dünyanın mavileri...

bin deniz taşıran yağmur sancılarında yıkansa dünya
yunsak gönlümüzü mut'a ve sevdaya
bir defa
doya doya...

GÂVUR / Nasuf DAİL

Deliorman'ın sonbaharı şaşırtıcı olur. Ağustosun on beşinden sonra geceler soğumaya başlar, "daha yaz" diye düşünenleri gafil avlar. Yelekler, hırkalar dolaplarda sahibini aramaya başlar. Hele eylül sonları. Ekim ayları, gün gelir ağustos ateşi ile yakar ama ertesi gün kırağı, buza dönüşür. Yazdan kalan son yeşil yapraklar, neye uğradığını şaşırır. Bütün yaz boyunca çatır çatır yanıp kavrulan, parça parça yarılan kara toprak, ardı ucu kesilmeyen yağmur altında çamur deryasına dönüşür. Düz ormanın ulu ağaçları ve geçit vermez çalılıkları, kırmızının tüm ahenklerini bol keseden harcayan ressamın fırçasının altından dev bir tabloyu seriverir önüne. O tablo ki insanı alır götürür, derdi tasayı bir an olsun unutturur.

Böyle bir günün erken saatlerinde, üzeri buz tutmuş çukurları dolaşıp, kakanaç çamurda, soğuktan donan ellerini ikide bir ağzına götürüp üfleyerek ısıtmaya çalışarak, ilerliyordu. Yolun iki tarafına serilmiş tablonun ihtişamı içinde, sırtındaki "vatenka"nın yakalarını kaldırmış, ne sırtındaki akordeonun yükünü ne de ressamın işlediği nakışları hissediyordu.

Kolço, Doğrular 'da doğmuş büyümüştü. Doğduğu köyün ahalisi, neredeyse tamamı Türk'tü. Köyde yaşayan Bulgar aileleri bir elin parmaklarını aşmıyordu. Babası, Bay Boris evladının müziğe tutkusunu erken keşfetmiş, Kolço'ya küçük yaşlarda bir keman, yaşı daha ilerlediğinde bir de akordeon almıştı. Zamanla Kolço, köyün folklor ekibine katılmış, Türk folklor festivallerinde dereceler kazanmışlardı. Her nereye gitse, yanında mutlaka en yakın arkadaşı Hilmi ona kaşık, ya da zilli maşa ile eşlik eder, türkü söyler, eyletirlerdi. Hilmi on yaşında babasını, bir sene sonra da anasını kaybetmişti. En büyükleri, agası on beş yaşında, bir de beş yaşında ufak kardeşi ile yetim kalmışlar, konu komşu yardımı ile hayatta kalmaya çalışıyorlardı. Bütün zamanı komşu çocukları ile geçen Kolço, evde dahi tüm aile fertleri olduğu gibi, Türkçe konuşuyorlardı. Günün birinde okulda, Bulgarca öğretmeni kendisine bir tokat atmış ve "...

Hadi bunlar Türk, bilemiyorlar, sen bari Bulgar'sın, sen de mi Bulgarca bilmiyorsun. Söyle baban yarın okula gelsin," deyip, babası ile uzun bir tartışmadan sonra, Bay Boris, ailesini kısa bir zaman sonra ahalisinin tamamı Bul

gar olan komşu Hasköy'e taşımıştı. Yıllar geçiyor, ama Kolço bir türlü Hasköy'e alışamıyor, en ufak fırsatta Doğrular'a koşuyor ve soluğunu arkadaşı Hilmi'de alıyordu. Dünkü çocuklar yakışıklı birer delikanlıya dönüştü ve günün birinde, Hilmi Kapaklı köye iç güveysi gitti. Yılların getirdiği sorumluluklar ve iş gücü ne kadar da genç adamları zorlasa da bir türlü evlenemeyen Kolço her fırsatta arkadaşını ziyaret eder, geç saatlere kadar sohbet eder, muhabbetin sonunda, illâ ki "Kalk gidelim Hatice'm, dağlar olsun evimiz, gürgen yaprakları da Hatice'm olsun kiremidimiz..." diye yandırır ve ayrılırlardı. Köye dönüşünde Kolço, Hatice'sinin hayali ile, tüm yol boyunca aynı türküyü mırıldanır durur, bir kütüğün üstüne oturur, ya akordeonu ya da kemani ile ormanlara Hatice'sinin aşkını yürekten yanardı. Yıllar geçti ve günün birinde, Hilmi'yi yataкта bulunca, önce dalga geçti, ama arkadaşı yatağı bir türlü terk etmedikçe Kolço'yu da herkes gibi rahatsızlık ve sıkıntı basmaya başladı. Hilmi zamanla hiçbir şey yemez, su dahi yutamaz olunca gırtlak kanseri olduğu anlaşıldı.

Teşhis korkunçtu. Arkadaşı ciddi hastaydı ve de Sofya'da ameliyat olacaktı. Kolço'nun kafasında bütün hayatı canlanıyor, kendini bildiği günden bu yana hayatının her sahnesinde komşusu, birlikte büyüdüğü arkadaşının olmadığı bir sahne bulamıyordu. Nasıl olmuştu da bu lânet hastalık gelip onu bulmuştu. Herkesin gözü önünde eriyip gidiyordu. Daha henüz otuz iki yaşında idi. Ameliyat nasıl olacaktı? Kurtuluşu var mıydı? Kendisini nasıl teselli edecekti? Köye yaklaştığında, yol boyunca bir taşın üstüne oturdu, akordeonu ayaklarının önüne koydu ve uzun uzun ağladı. Kapıyı açtığında, Hilmi bitkin bir ses ile:

- Hadi ba momça, neede kaldın? dedi.
- Te geleirim ba bileezer, buz eridi, yemenileri zor çıkaadım çamıdan, diye cevap verdi - Nabeesin?
- Nabacam, yateerim de bekleyeerim. O şey gelsin de beni toplasın buralaadan.
- Sen ne deyeesin ba İلمي. Gelecek ama ben onun bacaklaanı kıracam!
- Kolço, ben esabı kapadeerim ba bilezer...
- İلمي, benim canımı sıkma. Ne esabı? A ba ben taa Haskööden buraa senin mıkıtılaanı seslemee mi geldim? Kaak otuu şuraa...

Kısa zaman sonra iki arkadaş, hastalığı unutmuş eski günlerin muhabbetine dalmışlardı. Hastanın neşesi yerine gelmiş, Kolço akordeonunu omzuna takmış, odayı kaplayan türkü sesleri yan odadaki Hilmi'nin eşinin günlerce içine akıttığı gözyaşlarının bendini yıkmış, sele dönüştürmüştü. Sohbet uzamış, hasta yatağa oturmuş:

- Kolço, Bedişe sööle iki kaşık veesin, demiş. Kolço hemen odadan çıkıp emri yerine getirmek için, Hilmi'nin eşi Bedriye'yi buldu. Gözyaşları içinde perişan bir halde bulunduğu genç kadına:

- Bediş, nabeesin sen? dedi. Sakın belli etme. Bilezerim düzelecek. Bak kaşıkları istedi.

Bedriye kendisine çaresiz gözlerle baktı, başını salladı ve:

- Kolço, üç tane, dedi, üç tane, nasıl gidecek? Elbette uzalacak.

Başını salladı ve ağaç kaşıkları verdi. Az sonra üç kızın en büyüğü koşarak anasının yanına geldi ve:

- Ana, bubam Kolço Aga'yla tükü sööle-yeri, dedi.

Bedriye :

- Elbette sööleyecek ba uşam, bilezeri gelmişe, dedi, gözyaşlarını içine gömerek.

Yan odada nameler bir coşuyor, bir yerini sohbete bırakıyordu. İki arkadaş eski günleri hatırlıyor, havadan sudan sohbet ediyordu. Bir ara Hilmi:

- Kolço, dedi, bana şu 'Hastane önünde incir ağacı'ni söölesene!

- Ne hastanesi ba İlmi ne incir ağacı? dedi Kolço. Ben sana 'Kalk gidelim Hatice'm' deyerim, sen hastane deyeesin. Sövecem senin

hastanene.

- Sööle anasını satem! dedi Hilmi. Sööle de gıcık olsunnar. Kolço ba, nasıl da alamadın şu Hatice'yi?

- Nasıl alem ba bilezer! diye cevap verdi Kolço. Bubası 'ben gâvura kız vemem!' dedi. Nasıl olacaadı bu iş?

- Valla ba bilezer, nasıl oldu. Amma ne Hatice'ydi be! Patlat bir 'Kalk gidelim...'

- Ben de gidem zatı aatik, geç oldu, dedi Kolço ve gözlerini kapatıp akordeona sarıldı...

"Kalk gidelim Hatice'm..."

* * *

Rüzgâr Sibirya'dan önüne kattığı kar ve fırtınayı, hincını almışçasına tüm öfkesi ile Deliorman'ın başına yıkıyor. Üzeri kar ve buz kaplı akordeon, Kolço'nun ayakları dibinde, uslu bir kedi gibi yatıyordu. Uzun ve kıvrıkcık saçları, sümek gibi omuzlarının üstünde, rüzgârdan her sallandığında açık yakalarından ensesine düşen eriyen kar sularına aldırmadan ufak taşın üstüne oturmuş, Kolço gözlerini karşısındaki taşa dikmişti. Hiçbir şey düşünmüyordu, düşünemiyordu. Kafasındaki boşluk, yerini sadece bir düşünceye bırakmıştı. Arkadaşının isteğini o gün yerine getirmemişti. Uzandı, akordeonunu omuzlarına astı ve körüğe asıldı. Her asıldığında buz kaplı körük bir köşesinden yırtıldıkça acı sesler çıkararak, çıvgının sesine karıştı, sakallarından akan gözyaşlarına aldırmadan, burnunu çeke çeke Kolço:

"Hastane önünde incir ağacı, Doktor bulamadı bana ilacı..." diye arkadaşına son selâmını esen yellerden gönderiyordu!

AŞK OLSUN / Özlem AĞIRGAN

ışık olmak mı düşlediğim
yoksa pervane mi istediğim

yaşamın parametresinde
bir küçük "ben"
eşeler durur geleceği
gelecek sessizliğe gömülü
tınısı ne olacak bilinmez
bilinmez iki köklü bir denklem
çözebilene aşk olsun

aşkın barometresinde
bir küçük "ben"
zamanı çözülesi isteyen
ama bak!
kaçıyor istasyondan tren
çözeyim çözeyim derken
çözebilene aşk olsun

ÇOK EVVELDİ / MERAL TABAKOĞLU TOKSOY

portakallar mandalinalar arasında
kimi konak, kimi tek katlı
önü sofalı kagir evler vardı
sofanın ağaç direkleri
çatıda çaylı kiremiti
imar geçip on katlılar dikilmeden
turunçgiller kurşuna dizilmeden evveldi
Toprak yolların kıyısındaki arklar
çocukların eğlencesi
şalvarından kara bahtıyla
elinde küreği, güneşin bağrında
umutsuzluğunu yollara serperək
tüm köyü kat ederdi sucu başı
bahçeler istimlak edilip
otobanlarla parçalanmadan evvel
Amanos'dan kıvrılarak inerken
ayırır köyleri birbirinden
çoşkun taşkın akan Deli Çay
Dedem Korkut misali
huyuna suyuna göre
konmuş adı besbelli
az ötede Ak Deniz
bağrını açmış beklemede
asırlardır süregelen kucaklaşmayı
ta ki, iklimler değişip
kuraklık başlamadan evvel
çift atlı arabasını
tozu dumana katarak sürerdi
kıvırcık pamuk sakalı
öğüt veren sözleriyle
gocababa olmayı en çok o hak ederdi
büyükbaba hitabını öğrenmeden
otomobiller asfalt yolda kaymadan evveldi.
Nisan'da narenciyeler açıp
mis kokusu tüm köyü sarınca
çiçeklerini tek tek dizer
kolye yapardık boynumuza
hasat zamanı vuslata edilir
kimi ev yapar, kimi oğlan everir
emekler iç edilip
ürünler dalında çürümeden evveldi...

O GELİNCE BEN SAKLANIRIM / Nurcan BALİBEY

Kızım az sonra gelir. O gelince ben saklanırım. Nereye saklandığımı, beni nerede bulacağını bilir. Bugüne dek hiç yanılmamıştır.

Bir gece yarısı yağmur ve doluyla bastırıyordu karanlık. Odanın içi sıcaktan kavruluyordu. Dışarıdan gelen dalga sesi iyice yaklaşmış, endişe veriyordu. Pencereden baktığımda suya yansımış zifiri karanlığın içinde kum tanecikleri darmadağın, un ufaktı. Suyun karanlığı, çekip aldı içlerinden bazılarını. Sonra düş acıları, yürek acıları, beden acıları sardı.

Maviye çalan gözleri vardı. Yitirdim karanlıkların içinde.

Bulunmak istemezmiş gibi kimsenin dikkatini çekmeden yaşıyorduk. Feri sönmüş gecelerde koyun koyuna uyuyorduk. Karanlığı dolduran çığlıklar, buğulu puslu gecenin içinde kaybolana dek, alevlerin dansına kattılar ayak seslerini, kol kola girerek.

Sokaktaydın, seni kucağıma aldığımda titriyordun, korkuyla bakıyordu gözlerin. Boynunda asılı kurdelede birbiri ardına dizili harflerle adın yazıyordu: Felicette. Uzaya ilk giden akrahanın adıydı. Kim bilir kaç sayfalık bir antoloji hazırlanırdı adına. Resimlerde ölümsüzleştiriliyordun.

Türk ressam Fikret Mualla, Neşe Erdek, Selçuk Demirel... nerdeyse tüm ressamlarımız çizmiş, boyamış... Çizmiş dedim de aklıma geldi masalın bile olduğu. Ben adını Öykü koydum. Ya çizgi filmlerin onlar unutulur mu?

Onno Tunç'un bestelediği Kemal Burkay şiiri... Şu meşhur Gülümse şarkısında Sezen Aksu'da yokluğunu haykırıyordu.

Bülent Üstün'ün çizgi dünyasından sonra sinemada da nam salmıştın.

Sen benim kızım, dostum, arkadaşımydın. Seni başka dostlarla kıyaslayamazdım. Diğerinin tevazuunu kölelik, senin fiyakanı kibir veya nankörlük olarak görmüyordum.

Rivayete göre sen; Nuh Peygamberin gemisine binerken hapsiran aslanın burnundan düşmüştün.

Aslan Bacanak filminde Metin Akpınar, çatılarda olup biten tuhaflıklarla ilgili sık sık

senin adını anıyordu. Sen, hümanist anlatımlarımızda bile gözden kaçırıyordun. Damda, sokakta gezen, sahipsiz ve anonim bir figürdün sanki...

Benimse bütün dünyam oldun. Sana yaklaştığımda elimi kokladın, gözlerin acı doluydu. Karnın içine göçmüş, kemiklerin sayılıyordu. Kir pas içinde kurdelen boynunda sallanıyordu. Gecekonduydu evim, seni içine aldım, besledim, sarıp sarmaladım sevgimle. Sokaklardan kurtardım. Günler geçmesine karşın arayan, soran kimse yoktu. Hep benimle kaldın.

Yumuşak bir güç gibi bizi yörüngesine çekiyor insanı. Bir demokratlık nişanı; vicdan, şefkat ve umut jeneratörü; aydınlanma sinyali yayan bir organizma gibi. Sahiplenmek eskiden sıra dışı bir tavırken şimdi kitlesel bir tutum haline geldi. Bu akıma birçok kişi kendini kaptırdı. En çok da sayfiyede yaşayanlar...

Bir zamanlar kuyruğuna teneke bağlayan, süpürgeyle kovalayanlar vardı. Nankör olduğuna inanılırdı. Sözüm ona, günümüzde bir devrim yaşandı. Modernleşme serüvenimizin göze batmayan önemli bir aşaması gibi.

Belediye bizim mahallede kentsel dönüşüm başlatınca, elektriğimizi de kesmişti ya! Lambanın titrek ışığının yansımada gölgelerle oynayıp yorulmuşsun. Sobanın dibine kıvrıldığında mır mır uyuyakaldın. Ben bir çay koymak istedim. Dışarıda yağmur, dolu, fırtına... sobaya biraz daha odun attım. O arada düşünmeye başladım. Evimiz ilk yıkılacaklar listesinde, yakında gelir görevliler, bense hâlâ kalacak yer bulamadım. "Yaşlılar yurduna yerleştirelim," dediler. Nasıl giderim? Seni yanımda götürmeyeceğimi söylediler.

Birden üzerime bir ağırlık çöktü, oda fazla mı ısındı? Gözlerim karardı, bayılmışım. Gözümü açtığımda kendimi yaşlılar yurdunda buldum. Çay istemişim uyanır uyanmaz. Elimin komodinun üzerinde duran gazeteye uzattım. Şu başlıklı haberi okuyordum:

"Gecekonduya çıkan yangında bir kadın kurtarıldı..."

Her sabah uyandığımda o küçücük odanın her yerine göz gezdiriyor, kızım gelince saklanacak yer arıyordum...

AKILDA KALAN RÜYA GİBİ / Cemal KARSAVRAN

kulak kesilmiştiniz şiire duygulara
kural tanımaz bir ortamda samimi
düşler ve içtenlik dilde yürekten
kar yağınca yaz gelmeyecekmiş gibi
hayallerle incinir kanardınız

hayat ve yaşam yaralanmadan
çıkınında sevgi çoğalt aşk çoğalt
hüzne geçit yok düşte reelde
afrodit soyundan şiirsel kadın
kul hakkına riayetle onurla

lamelif boylarında kaybolurdum
elanın en güzel tonu bakışlarında
müjganın ok olur batır yüreğe
la havle vela kuvvete çekip
esir olurum bakışındaki dile

akıyorum boğazlar bölgesinden
koy beni koynunda uyut ne olur
vücut buluyorum bahçelerinde
rahvana gidiyor şimdi bu doru
duru sularında ferahlat beni

eksiktim karşında ulu dağ gibi
kurumaya yüz tutmuş bağ gibi
gidilmemiş sessiz bir otağ gibi
libidon yansır gözlerinden
akilda kalan rüya gibi

BİTİMSİZ BİR MASAL HEVESİ / Kamber DEĞİRMENCİ

aşka düşmüş aşık,
aşk ağında yaşar zamanı,
yıldızlara sıcak bir göz kırpıp,
avare yalnızlıklardan, hüzünden uzak,
aşk savurganlığının tutku ateşiyle,
kalbin bin penceresinde konaklar.
sesler sesleri, koku kokuyu karşılar,
gecelemin yüzüne yazılır berceste mısralar.
sözcük salkımıyla dolu dudaklar,
bitimsiz bir masal hevesi,
büyülü ayna ortasında soyunur sırlar.
bir bakış ki,
göge benzeyen gözlerle,
bitmeyen bir aşk kutsaması,
aşkla bakar, su mavisini aşka akar...

“NUMARACI CUMHURİYETÇİLER” (*) / Hasan AKARSU

Yazar Mehmet Emin Kunt'un “Cumhuriyet'in Yıkımında Numaracı Cumhuriyetçiler” kitabını okurken Türkiye'nin getirildiği yeri çok iyi anlıyoruz. Önceleri “Türkiyem Nereye götürüyorlar seni?” diye soran değerli ozan, yazar Şükran Kurdakul'u anımsarken şimdi Türkiye'nin götürüldüğü yeri daha iyi anlıyoruz. Atatürk'ün 1923-1938 yılları arasında yaptığı devrimleri algılamadan bugünü değerlendirmek zordur. Atatürk, çağdaş bir ulus devleti ortaya çıkarırken, dev ekonomik kalkınmaları, devrimci eğitimi ve laikliği, kadın haklarıyla birlikte gerçekleştirir. Silah arkadaşı İsmet İnönü de devrimlerin 1946'ya kadar sürdürülmesini sağlar. CHP, ondan sonra gerici dalgalara direnemez.

Gerici dalgalar

DP İktidarı, 1950'den sonra ulusal çıkarlarımızı yabancılara peşkeş çekerken diktatörlüğe yönelir. 27 Mayıs 1960 Devrimiyle ve 1961 Anayasasıyla bir toparlanma dönemine girilse de ardından gelen gerici darbelerle (12 Mart 1971, 12 Eylül 1980) toparlanmanın önü yeniden kesilir. Turgut Özal döneminde 24 Ocak Kararlarının ardından bürokrasi bozulurken, kaldırılan 163. maddeyle şeriatın önü açılır. Ekonomide ABD ile AB'ye tam teslimiyetten sonra AKP iktidarıyla gericiğin, dinciliğin yolları döşenir. AKP, devrimlere karşıdır, karşıdevrimcidir. Din sömürüsüyle, özelleştirmelerle, sadaka anlayışıyla ve 2. Cumhuriyetçilerin (Numaracı Cumhuriyetçiler) desteğiyle yargıyı ve tüm kurumları çökertir.

Numaracı Cumhuriyetçiler

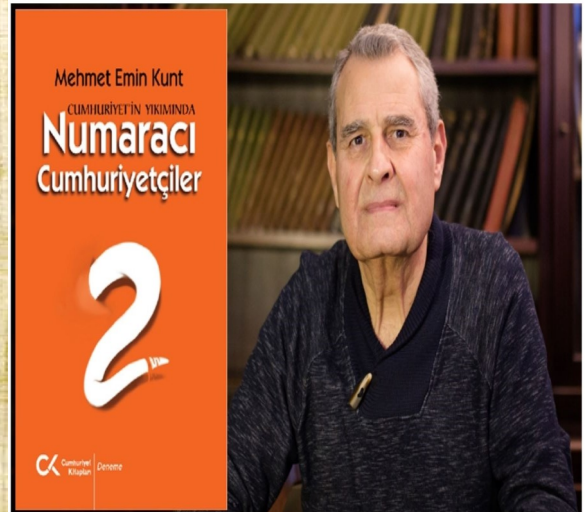
Numaracı Cumhuriyetçiler ya da 2. Cumhuriyetçilik ilk kez İdris Küçükömer'le duyulur. Cumhuriyet gazetesi yazarı Zülal Kalkandelen ulus devlete karşı çıkan bu görüşü ayrıntılarıyla açıklar. Mehmet Emin Kunt da sözü edilen kitabında Numaracı Cumhuriyetçileri kendi yazılarıyla, konuşmalarıyla ve belgeleriyle ortaya koyar. Onların adları saymakla bitmez: Ahmet Altan, Mehmet Altan, Ahmet Çiğdem, Levent Toprak, Ahmet İnsel, Cengiz Çandar, Murat Belge, Hasan Cemal, Şahin Alpay, Mehmet Ali Birand, Cüneyt Ülsever, Yasemin Çongar, Nuray Mert vb.

Bu yazarlar, Cumhuriyet'in temellerini sarsacak her girişimi destekler. Ordu dağıtılır, yargı iktidarın organı olur, basın bağımlı duruma gelir. Onlar, Kemalist ideolojinin antidemokratik ve tepeden inmece olduğunu ileri sürerek,

derin devlet söylemleriyle laikliğin, devrim yularının yok edilmesine katkı verirler. Böylece AKP iktidarı her istediğini gerçekleştirir. Onların “Akil adamlığıyla” Kürt Açılımı yapılır. “Faşist, totaliter silahlı güç” dedikleri kumpaslarla ordu çökertilir ve Saray'ın kolluk gücü haline getirilir. Eğitim sisteminde değişiklik yapılarak İmam Hatip Okullarının önü açılır. Anaokullarından başlayıp dinsel eğitim ve türban yaygınlaşır. 1970'ten sonra MNP, MSP, RP, FP ve AKP'nin tırmanışı Cumhuriyet'in yıkımında etkili olur. 17-25 Aralık 2013'te Cemaatle ortaklık bozulsada “Kullanılmış aptallar”, “Sözde aydınlar”, “Yetmez ama Evet'çiler” desteğiyle, “Askeri vesayet bitecek” sözleriyle, 12 Eylül 2010 Referandumu ve 15 Temmuz 2016 darbesiyle geldiğimiz yer hiç de iç açıcı değildir. Mehmet Emin Kunt, “Uygarlık adasının batırılışı” der bu gelişmeler için. 27 Mayıs 2013'te başlayan Gezi Parkı Direnişini umut ışığı olarak görür.

Aydınlar, umut ışığının sönmemesi için bugünlerde üzerine düşeni yapmak zorundadır. Türkiye'nin getirildiği yer üzücüdür. Bu çıkmazdan yurdumuzu çıkarmak için Atatürk Devrimlerinin yolumuzu aydınlattığını unutmamak gerekir. Mehmet Emin Kunt'un “Numaracı Cumhuriyetçiler” kitabı bugün yaşadıklarımızı gelecek kuşaklara taşıyan önemli bir yapıttır.

(*) Cumhuriyet Yıkımında Numaracı Cumhuriyetçiler- Mehmet Emin Kunt, Deneme, Cumhuriyet Kitapları, Aralık 2021, 285 s.

AYLARDAN KASIM / Şükran ALP

aylardan Kasım ise eğer, yeniden başlamıştır değişim her yerde.
yeşilden turuncuya, turuncudan sarıya karışmıştır yaşam.
ve tutunabilirsek şayet yaşama,
bir çocuk üşüyecektir kaldırımlarda, bir anne ısıtmaya çalışacaktır bebeği koynunda.
bir işçi, evinden işe giderken nefesiyle ısıtacak ellerini sokakta.
köprü altlarında, meydanlarda mendil satan saçları sarı ve dağınık kız çocuğu,
kollarını birbirine kenetleyerek sıcak tutacak bedenini kimi kızgın, kimi üzgün bakışlar altında
beyaza vuracak her yanımız.

aylardan yine Kasımsa eğer, soğuktan dem vuracak Aralık.
geceler boyu koyu karanlık, yürekler ışıksız, vicdanlar suskun merhamet
kuytularda olacak bir çok insanda.
sıcacık evlerde yüzümüz sıcaktan kızarıırken, soğuktan üşüyen,
moraran insanları görünce kızarmaz yüzümüz,
acısa da yüreğimiz, on adım sonrasında geçer merhametimiz, vicdan azabımız.

beyazlara bürünse de ay Ocak, masallarda kaldı sandığımız kibritçi kız
olmayacak belki sokaklarda ama,
görmek istemeyeceğiz açları, açıkları, üşüyenleri, kapı dışarı edilenleri
şükür edeceğiz hep halimize gördükçe perişan hallerini.
ayaza vuracak kalplerimiz sıcakken kimimizin elleri
yine aylardan Ocak olmuşsa, dağlar beyaza durmuşsa eğer
üşürken sokak çocukları, evsizler, bebeler
sokak hayvanları
bir çiçek açacak palandökende, ben burdayım, “kara, soğuğa, buza karşı” der
ve boy verir KARDELEN

Elime, Adil Başoğul'un "**Lirikler**" adını taşıyan şiir kitabını alıp okuduğumda, şiir dünyasının ne menem derinlikli ve içinden çıkılması güç bir dünya olduğunun ayırdına bir kez daha vardım. Öte yandan da aklıma, ta lise yıllarında tutulduğum ve bugün bu yükü nasıl kaldırırdım diye düşündüğüm şiir serüvenim geldi. Beni çağıran sözcükleri dizelere dökmesem huzuru bulmayacağımı hissettiğim zamanlardı o şiir günlerim. Yıllarca uğraşp yazdım. Ruhumu gönendirirken bir an gelip okuyanların da benimle aynı duygulara ortak olacağı hayaliyle gönendim. Şiir yapraklarım, şiir defterim kimselere açıp söyleyemediğim en samimi yakınımıdı.

Üniversitede derslerin ve kimi zaman da sosyal faaliyetlerin peşinde koşarken muhtemelen benim gibi kendi kendisiyle baş başa olup şiirini yazan başkaları da vardır diye düşünmemiştim. Ama böyle biri demek varmış! Trakya'nın verimli toprağından gelmiş olan Adil Başoğul'la aynı fakültede öğrenciydik. Onu aynı bölümden arkadaşım aracılığıyla dolaylı biçimde tanıyordum. Şimdi şiirlerine baktığımda Adil Başoğul'un, öteden beri şiire çok emek verdiğini daha rahat anlayabiliyorum. Bense yazdığım; yeri geldiğinde gözden geçirip düzelttiğim şiirlerin defterini emanet ettiğim birinin ihmali sonucu kaybettiğimde hafızası silinmiş bir insan misali şiir sayfamı kapatmıştım. Benim şiir serüvenim bu kadardı. Zaten yazımızdaki konunun öznesi burada ben değil dizeleriyle ülkenin dört bir yanında çıkan dergilerde de rastladığım Adil Başoğul'dur.

"Lirikler"de, Farklı Tonlardaki Lirizm

Bu aşamada bir kez daha gördüm ki şiir, insanın ruhunda sürekli derinlikler açıp kılcal damarlar oluşturan, kendisini yaşam biçimi haline getiren çok zor ve sancılı bir uğraş. Hatta buna sözcük sancısı da diyebilmeliyiz.

Adil Başoğul'un şiirlerini sosyal medya ya da dergilerde de okuyorum. Elimde bulunan "**Lirikler**" de onun şiiri hakkında çok şey öğrenmemizi sağlayan bir bütünlüğe hizmet ediyor. Yanlış anlaşılmasın! Yüreğimin gençlik duyarlılığıyla yazdığım şiirlerden dolayı kendimi şiir kritiği yapmayı hak eden biri olarak asla görmüyorum. Olsa olsa şiir okuruyum. Şiir yazmaktan daha zor olan bir şey varsa o da şiir kritiğidir. Evet, geçmişteki şiir uğraşımın benim hikâye etme ya da metin oluşturmama gözle göremeyeceğim, gizil bir etki yapmış olabilir. Hatta söz konusu geçmişteki tutumum şiir okumayı sevme, şiirden heyecan kapma duygumu da güçlendirmiş olabilir. Demeliyim ki Adil Başoğul'un "**Lirikleri**" benim tam da lirik ruh halimin yakınında duruyor. Şiirleriyle insan yüreğinde bitimsiz derinlikler oluşturan şairler sağ olsun! Aynı şeyi Adil Başoğul için de özellikle belirtmek istiyorum. Çelişkili, zorlu, keşmekeşli ve yoksunluklarla dolu hayatımızın içinde düzenini bozmadan, nefes aldırıp rahatlatarak, konudan konuya, imgeden imgeye koşan şiirler Lirikler'de fazlasıyla kendini belli ediyor.

*"İste sana şiirden güller yapayım
İste sana mutlu bir dünya kurayım"* (sf.86)

Bir başta okumaya başladığınız bir şiirin, yaklaşık aynı bütünlükte başka şiirlerde de süreceğini düşünüyor ama şairin şaşırtıcı dize hamleleriyle ters köşe de olabiliyorsunuz. Hem içerik hem de biçimde çok farklı ve çok hareketli şiir örgüsüyle karşılaşıyorsunuz. Doğrusu böyle noktalarda kendi kendime şiir ne güzel bir şey ne denli dinamik çağıl çağıl bir sanat demekten kendimi alamıyorum.

*"Herkes yalnız aslında
Hem bu dünyada
Hem sonsuz yaşamda"*

diye başlıyor:

**“Yucatan gölünün giydiği pembe geceliği
Kumran mağaralarında ölü parşömenlerin bil-
geliği**

Bunların da temeli Sümer tabletleri” (sf.6)

diye ilerliyor, aynı şiirin devamında genel bir seslenme kulak veriyorsunuz:

**“Evrensel adaletli eşit düzeni kur
İnsanlığı ezen sömürüden kurtar” (sf.7)**

Adil Başoğul’un kendine özgü şiiri bu. Şiir ilkinde, ilk seferinde eline kalem aldığında başlanılan bir şey olabilir ancak şairin her yeni sözcüğü mayalayarak, her sözcüğü harflerle, seslerle inşa ederek: hiç durmadan okuyarak, araştırarak varlığını büyüteceğini insan Lirikler’in dizelelerinden daha iyi anlayabiliyor. Emek çok yoğun, titizlik inceden ince, içerik çok zengin. Şairin hayatından izler hepimizden bir parça alıyor ya da hepimizin hayatındakiler şairin hayatındakilerle örtüşüyor. Bu da şairi çağının tanığı olma sorumluluğuyla bütünleştiriyor. Hüzün, sevinç, mutluluk, umut, değişim, direnç, aşk, nefret, özgürlük, esaret, alın teri... İnsani olan her şey, ki tüm bunlar aynı kitapta birleşince zenginliği geniş bir damar oluşturuyor.

**“Bir yanım öfkeli
Bir yanım hüzün
Ağlamaktayım dostlarım
Ağlamaktayım” (sf.59)**

**Kardelenin içinde su yürür
Kim buna engel olabilir ki
Baharın gelişini kim engelleyebilir ki” (sf.47)**

“Mutlak bir maviliği duyumsayarak uyanıyo-

rum

Mavi bir gelecek kurguluyorum” (sf.29)

Duygular, düşünceler, bakış açısı hareketli olan Lirikler’deki şiirlerin şaşırtıcı bir özelliği de yukarıda teğet geçtiğim biçime ilişkin. Normalde bir yapının birbirine uyumlu planı, ölçüye konulmuş sayıları vardır. Lirikler’deki şiirlerin yapısı ise değişken şekilde akan duygular ve örgüler olarak durağan değil. Ki Adil Başoğul’un diğer şiir kitapları ve kitaplara henüz dahil olmayan şiirlerinde de aynı biçimsel özellik söz konusu. Şiirler arasında hiç zorlanmadan araladığınız yapraklarda, birbirini görünmez bir el gibi destekleyerek yapıyı ayakta tutan o biçimsel hareketliliği kolayca fark edebiliyorsunuz:

**“Gün döndü
Güneş battı
Ateşi söndü gençliğin
Kızıl ırmak kan ağlıyordu” (sf.59)**

Hemen devamındaki dizler ise:

**“Çocuklar açız ekmek ekmek diye bağıracaklar
Bütün gün bütün gece dünyaya sesini duyuracaklar” (sf.59)**

Ve şairin sesinden, yine onun şiirine dahil olan kimliği ve sorumluluk bilinci de kendini yazıyor:

**“Fikir işçileriyiz yani
Şair adamlarız
Şair kadınlarız**

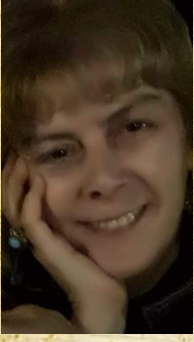
**Baki tarihlere altın adımızı yazarız
Biz büyük insanlığın esrik**

YÜREĞİM GÖKKUŞAĞI / Yalçın Aydın AYÇİÇEK

Her yağmur damlasında tutukluysa bir insan
özgürlüğe yaklaşır indikçe hep aşağı
Her sevginin bir rengi var diyorsan
yüreğim gökkuşağı

TEK GERÇEĞİMİZ / Sevgi Erol ÖÇAL

Buzun altında çimlenen
Eskimiş bir hikâyenin
Kar taneleriyiz
Birlikte ama ayrı
Karın donuk soğuğu gözlerimizde
Bakışlarımız yazgılı uzağa
Sevgimiz kardelen
Kırağı düşmüş yüreğimiz
Çocukluktan sızılı
İnceden yağan kar a sevdalı
Güneşimiz yetersiz
Biz yorgun
Gökteki kar taneleri
Tekliğimiz
Üst üste birikseler de
Ayrılık tek gerçeğimiz...

BAYKUŞ ÇIKMAZI / Filiz Kalkışım ÇOLAK

Haymatlos' ta bir sabahtı
dolgun memelerinden sarkmış yosma bir geceydi
ah gözlerin gözlerin ay ışığından damlardı tene
sanırım ak akça oluşu tenin sabahı göremeyişimizdendi
her seferinde
kaçardın kaçtıkça ben göğsüne sokulurdum
ne çok severdim sahi göğsünü
gerçek miydin yoksa düş mü
elimde ucu kırık bir kalem bir parça kağıt mürekkep
damlaya damlaya kesilip giden hayaline can verirdim
sancırdı içimden geçişleri
sancırdı ah dizlere düşerdi ki hayalin
ötesini hiç sorma
sonra
kimsesizliğimin o semiz dulu
inadına bir kahkaha patlatırdı bırakmazdı senliğimle beni
defolup gitmezdi aşuftenin tekiydi
izlemeyi severdi bizi
göğsüne ilişmiş bir el
dağınık halleri bağıra çağıra sensizliği haykırırdı suskunluğumun içine
çelderdi aklı ya baykuş çıkmazları bırakırdı yokuşlarına
yaşanılacakları yaşayamaz
karanlık yollarda öylece sızıp kalırdım
ne zaman gözlerimi gerçeklere açacak olsam ...

NE-FESİNDE / Necdet TEZCAN

ödemeli kolilerdi rüzgarın getirdiği
şimdi sorgulamakta kışken yazı(mı)
al getir dediler kırmızıdan al taşı
güvertesi rüzgarlı mor bir gemiyle

sıcaklığında uyuturken a/yazımı
alnımdan pul pul ter döktü naz

oda mı moda mıydı şu İstanbul bavulu
karanlığın kirliliğini parlatırken savunma
giysilerini bırakma sıcaklığın kalsın gam/zede
aşkın kuşları konsun sevginin ne/fesine

YOLUN AÇIK OLSUN İSTRANCA EDEBİYAT / Hasan AKARSU

Yurdumuzda edebiyat dergisi çıkarmak zorlu bir yola girmektir. Çok zamandır Trakya'da yeniden bir edebiyat dergisi çıkarmayı dillendirip duruyorduk. Yıllar önce Edirne'de çıkan Damla'yı, Ozan Ağacı'nı, Tekirdağ'da çıkan Kiraz'ı, Mavi Dergi'yi, Mavi Dünya'yı, Saray'da gazete eki olarak ayda bir çıkan Saray Özgür Sanat'ı anımsıyoruz. Bu kez dillendirilen edebiyat dergisini sanat tutkunu Celal Çalık sahiplenerek "Istranca Edebiyat" adıyla internet ortamında çıkarmayı başardı. Celal Çalık'ı kutlarken Istranca Edebiyat'a "yolun açık olsun" diyoruz. Genç ozan Ömer Yıldız'ı da tasarımcı olarak kutluyoruz.

İki sayının ardından

Birinci sayı 45 sayfa olarak Mehmet Başaran ve Fakir Baykurt'u anarak çıktı. Başlarken "Merhaba Arkadaşlar" diyen Celal Çalık, derginin çıkış yolunu gösteriyor. Sait Faik'i anarak, "Üstat, yazmazsam deli olurum demiş ama bana göre yazmak da düpedüz delilik" demeden edemiyor. Dergicilik böyle bir şey işte! Dergide yurdumuzun her yerinden adlar var. Öykü ve şiirleriyle katkıda bulunuyorlar. Necdet Tezcan, Yalçın Aydın Ayçiçek, Hasan Hüseyin Yalvaç, Barış Erdoğan, İbrahim Kamberoğlu, Ahmet Türkay, İsmet Arasan, Mehmet Doğan Karakuş, Gönül Tokayeva, Feyyaz Kadri Gül, Hüseyin Duygu, Necmettin Yalçınkaya, Hatice Eroğlu Akdoğan, M. Mazhar Alphan, Öner Fikri, Celal Çalık, Nilgün Yazar, Hüseyin Kenan Gören, Gıyasi Aydemir, Şafak Layiç ve diğerleri saymakla bitmeyen bir yazar, ozan kadrosu dergiyi zenginleştiriyor. Çoğu tanıdık olan ozanlara, yazarlara teşekkür ederiz Istranca Edebiyat adına.

İkinci sayıda (33 s.) ozan ve yazar kadrosunun genişlediğini gözliyoruz. Kapakta Namık Kemal'in yer aldığı dergi, ilk sayıdaki sanatçılara katılan Ayşe Kaygusuz Şimşek, Halil Türkan, Adil Başoğlu, Nazmi Metin, Hasan Akarsu, Sema Korcan, İhsan Yücel vb. adlarla zenginleşiyor. Ayrıca on kişiden oluşan bir yayın kurulu ekleniyor. Bir edebiyat dergisi kuşkusuz katılımcıların nitelikli ürünleriyle değer taşır. Bu konuda da titizlik gösterildiği gözleniyor. Bu nedenle iyi bir çıkış yapan "Istranca Edebiyat" dergisine "Yolun açık olsun!" diyoruz. (12.01.2023, Tekirdağ)

Çizim :

Ali Fuat Süer

ÇOK GEÇMİŞ OLSUN TÜRKİYE'M ISTRANCA EDEBİYAT